

FOAIA POPORULUI

Prețul Abonamentului:

Pe un an . . . . . 2 fl.
Pe o jumătate de an . . . . . 1 „
Abonamentele se fac la Institutul Tipografic în Sibiu
și la toate birourile filiale de abonament.

Apare în fiecare Duminică

INSERATE

se primesc în biroul administrației (strada
Măcelarilor nr. 21).
Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr.,
a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Un sfat.

Oboșiți de munca mai grea ca robotul, prestată numai pentru a pute plăti birurile grele; scârbiți de multele nedreptăți ce li-se săvârșese, mulți dintre frații noștri săteni s'au îndreptat către noi cu rugarea, să le spunem: *oare n'ar fi mai bine să se ducă în Dobrogea, în Bulgaria ori chiar peste mări, în America?*

Ni-s'au îndreptat asemenea întrebări mai ales din părțile podgorene, unde filoxera pustiind viile, a îngropat isvoare mari de câștiguri și bunătăți pentru Românii atât de amăriți acum.

Deoarece ce ni-s'au făcut din atâtea părți întrebări, încât ne este peste putință să răspundem tuturor prin scrisori; și mai ales pentru-că așa socotim, că răspunsul ori mai bine: sfatul nostru poate fi spre folos multora, dăm răspuns în foaia noastră, care pentru ale poporului trebuințe este întemeiată.

Răspunsul, sfatul nostru este:

Adevărat, că în Dobrogea sunt încă și acum pământuri de dat sătenilor. Se dă însă atât de toate cetățenilor din România, între care și azi sunt zeci și zeci de mii, care n'au nici măcar o palmă de pământ.

Este deci poveste, că în România s'ar împărți pământ așa ca de pomană.

Chiar dacă s'ar da însă pământ, podgorenii noștri puțin s'ar pute folosi. Pentru-că pământurile ce se dau parte sunt

păduri, parte pășuni. Ei, ce o să facă omul obișnuit cu lucru în vie într'o câmpie, unde traiul numai așa e cu puțință, dacă vei ave mii de oi ori alte vite.

Cât despre Bulgaria, sărăcie!

Scriitorul acestor rânduri a trăit ani de zile în România. Cunoaște viața țeranului român. Asămănându-o cu a țeranilor noștri, apoi trebuie să ne fericim, atât de mult noi i-am întrecut. Satele noastre, casele, holdele și vitele țeranului român de aici sunt neasămănat mai frumoase, decât ale celorla din România.

Ear' Bulgarii stau așa de rău, încât abia se pot asemăna măcar cu România.

Mergerea în America apoi ar fi o curată nebunie. Eată de ce. Ca să ajungi acolo, trebuie să călătorești săptămâni de zile, să cheltuești o avere întreagă, pentru-că numai pe mare drumul ține două săptămâni. Să zicem apoi că ajunge biet Românul în America. Ce o să se facă într'o lume cu totul alta ca aici, cu limbi și obiceiuri străine, cu o climă atât de rea, că chiar dacă cineva ajunge acolo sănătos, ceea-ce e greu, pentru-că din o sută de inși abia unul—doi nu capătă boala de mare, — zicem chiar dacă ajunge acolo sănătos, se bolnăvește de așa zisele „friguri galbene“ și alte boli, care pe noi, obișnuiți cu clima dulce, ne omoară în scurtă vreme.

Nu, în America nu se duc decât cei certați cu legea, cei care fug de temniță, nu se duc decât oamenii fără nici

un căpătăiu, oamenii care n'au iubire pentru neamurile lor, între care, ori-cât de grea e viața, dar' totuși ai și ciasuri de veselie și bucurie; oamenii care n'au nici o dragoste pentru pământul sfânt unde ne-am născut și unde, D-zeu a rinduit, trebuie să și murim!

De aceea cu frățescă dragoste sfătuim pe cei care amăriți și desuădăduiți sunt, să se lase de gândul de a părăsi patria. Să nu-și vândă casă și pământ pentru a pleca în lume, căci scris este chiar în sfânta scriptură, că *cine în lume rătăcește, de ai sci se înstrăinează*. Ear' noi Românii am străbătut veacuri negre, veacuri de amar și suferință numai pentru-că ne-am iubit, *nu ne-am înstrăinat nici de neam nici de petecul de pământ* unde legănatu-ne-a maica noastră dulce.

Știm, că am ajuns în multe părți așa de amăriți, încât ni-se pare că nici în iad n'ar fi mai rău. Este însă numai o pornire de clipe această credință, pentru-că dacă vom privi în jurul nostru și frați întâlnim, este peste puțință să ne gândim că poate perî un popor care atât e de mare, atât de tare și atât de răbdător. Să mai răbdăm numai și *are să bată și pentru noi dreptatea, după zile furtunoase, trebuie să se facă senin*.

Să ne gândim mereu la zicătoarea:

Fie pânea cât de rea,
Tot mai bine 'n țeara mea!

Ear' această țeară, unde azi în robie ne sbatem, a noastră este, pentru-că

FOIȚA.

Marș ostășesc.

Alarm! alarm! eată dușmanul vine,
S'avem curaj, să prindem arme pline
Și foc să dăm fără de păcat
În cei-ce limba ni-au călcat,
Că Dumnezeu ne va ierta
Ura! ura! ura!

Alarm! alarm! de nime nu ne pasă
Ci drepti vom sta, cât vom fi 'ntregi la oase,
Și vom lupta ca să scăpăm
O scumpă lege ce-o avem,
Că Dumnezeu ni-a ajutat
Ura! ura! ura!

Alarm! alarm! grăbim cu toți înainte
Și pe dușmani, cu sângele ferbinte
Orbiș cu toții să năvălim
Pentru națiune să murim,
Că Dumnezeu ne va ierta
Ura! ura! ura!

Românul Bortoziu.

POESII POPORALE.

Culese de Mihail G. Crăciun, învățător gr.-or. român în Hodoș.

Bate vântul iarba culcă,
Dorul mândrii mă sufulcă,
Bate vântul iarba scoală
Dorul mândrii mă omoară!

Frunză verde stăjerel
Vai, Doamne, că-'s singurel,
Singurel fără mândra
Doru-'mi rupe inima!

Câte boale am bolit
De toate m'am lecuit,
Numai boala ce bolesc
Nu pot să o lecuiesc,
Că zac boală pe picioare
Singur nu știu ce mă doare;
Dar' voiu ruga doftorița,
Care îmi zice „bădița“
Să-'mi aducă leac cu poala
Să-'mi tămăduască boala.

Mândruță dracul te-a știut
Că ți calea prin ogrezi
Să iubești pe câți ti vezi,
Câți cu rîie, câți cu boală
Trag la tine ca la moară.

Dragă mi mândruța 'naltă,
Că-'mi dă gură peste poartă,
Șede 'n poală nechemată
Și-'mi dă gură nerugată.

Frunză verde din livezi,
Vino, mândro, de mă vezi,
Dacă altă nu și nu
Mă sărută și te du.

Fraților Români, Vă rog să mă ascultați!

Frunză verde, verde-ai fost
Rău mi, bine 'mi-a fost,
Bine 'mi-a fost, rău mi
De n'am cap de-a mai trăi.

(Aprobări: Așa e!)

noi o locuim, noi cu trupurile noastre am apêrat-o de popoare sêlbătice și păgâne, și tot noi vom scutura și greul ce tot din partea unei stăpâniri păgânești ne vine.

Frați săteni! Nici unul dintre noi sê nu se frămênte cu gândul de a părăsi locul unde a trăit, ci socotiți ca o poruncă dela Dumnezeu venită sê luptați cu puterile voastre toate întru mărirea moșilor voastre, întru mărirea neamului românesc.

Iubiti-vê neamul și țeara. Suferiți și jertfiți-vê!

Nu uitați că dacă voi chinuiți sânteti, fii vostri în fericire au sê trăească.

Gândul acesta sê vê încâlzească în lupta grea, la care cu toții sântem împinși.

Cu isbândă vom eși atunci din luptă.

I. R. Ș.

Străinătatea

despre

SÊLBĂTÈCILE DIN ORADEA-MARE.

Raportând despre cele întemplate la Oradea-mare, »Allgemeine Zeitung«, foaia vestită nemțescă din München scrie următoarele:

»Ceea-ce este trist, e că cei atacați, adecă Românii nu vor lipsi a răspunde și ei. Dacă se va întempla acest cas, Maghiarii se vor afla strîmtorați rêu, căci ei au majoritatea numai în orașele mai mari din Ardeal și Ungaria rêsăriteană, pe când mii și mii de moșii de ale nobililor se află în mijlocul țerănimii românești, care, precum se știe din istoria dela 1849, știe sê devină sêlbatic fără margini și barbar, fiind odată deșteptat din nedumerirea și amorțeața sa obicinuită. Când Maghiarii atacă pe preoțimea română, ei rânesc corpul poporului român acolo unde e locul cel mai simțitor. Este prin urmare înspre binele guvernului și al oamenilor politici conducători ai națiunii maghiare a căuta sê liniștească țerănimea română«.

Cătu-i ziua cea de vară
De din zori și până 'n seară
Trag la lucru ca și-o vită
Sê-mi câștig mălaiu și pită,
Dar' gândești că nu-i a bună,
Că de' spor-ți pace bună.

(Dreptu-i, așa-i!)

Strigă-'mi domni 'n gura mare:
Ești din casă, dă-ne dare!
Da nu mē 'ntreabă că am sare,
Ori că am bucată 'n masă,
Ori că nu mē ploauă 'n casă.
(Lăcrimând strigă poporul: Așa e!)

Pân' am fost și eu ce-am fost
Tot am dat, n'am făcut rost;
Dar' acum n'am boi, n'am car
Numai chin și vai și-amar,
N'am sêcure, n'am nici coasă
Numai sufletul din oasă.

Că domnii luatu-le-au
Și n'am ce sê le mai dau
(Așa-i! nu mai avem nimic!)

Prigoniri ungurești.

Că stăpânirea ungurească tot mai are de gând sê urmeze cu prigonirile contra luptătorilor români, se poate vedê și din următoarele rinduri scrise în „Tribuna“ dela 5/17 August:

„Aseară s'a înmanuat membrilor „redacției „Tribunei“ hotărîrea Curiei, prin care este respinsă apelația înaintată de dl Eugen Brote contra punerii sub pîră pentru articolul „Repriviri politice“. Respingerea este motivată cu aceea, că nu Curia, ci curtea cu jurați are sê judece asupra conținutului articolului învinovățit. Actele procesului s'au trimis din nou tribunalului din Cluj, ca sê statorească ziua de pertractare înaintea curții cu jurați“.

Ear' în „Tribuna“ dela 6/18 August cetim:

„Azi a sosit aici hârtia tribunalului din Cluj, prin care domnii Eugen Brote, Septimiu Albini, Ioan Russu, Șirianul, Alexandru Dordea și Andreiu Balteș sînt înștiințați, că în ziua de 12 Septembrie se va desbata la Curtea cu jurați din Cluj procesul de presă ce li-s'a intentat pentru articolul „Repriviri politice“ apărut anul trecut în „Tribuna“.

Rêmâne numai acum sê-i vedem vîriți în temniță și pe acesti harnici luptători ai noștri, pentru ca — după a Ungurilor părere — mulțumire și pace sê fie între Români.

Decât se înșeală Ungurii, dacă cred că în chipul acesta o sê-i amuțescă pe Români!

Mișcarea națională

a
studenților din România.

Cetim următoarele în „Voința Națională“ dela 4/16 August:

Din Slănic (Băcău) ni-se scrie că comisia de 5 a studenților universitari

De când dări nu pot plăti
Nu-'s mai om ca și alții,
Că nici în sat nu încap
Numai sê iau lumea 'n cap.
(Aprobări sgomotoase.)

Cântecul ăsta, fraților, este coarda inimii voastre. (Așa-i! recunoaștem!) Și v'am spus-o, nu că doară voi n'ați cunoaște-o și n'ați simți-o în inimile voastre (o cunoaștem, o simțim!), ci ca se vadă și sê audă lumea starea în care se află plugarul român din această țeară, care tot traiul seu bun ori rêu, și-'l tragă în cântece, în care își mai află mângăierea. (Așa-i).

V'am spus-o, fraților, mai virtos de aceea, că rêuvoitorii poporului nostru românesc vestesc în foile lor prin lumea mare, ca sê nu-'i învinovătească alte limbi și neamuri de fărădelegile lor ce ne fac nouê, că vouê plugarilor români vê merge bine, că holdele cu îmbelșugare vê dau rod, că nici o greutate nu simțiți plătind dările ce din greu vê năpădesc și că cu dulci ochi căutați la legile ce acum se plămădesc în sfatul țerii, prin care legi, dări noue se vor mai turna în carul vostru

din Iași a sosit ieri, 2 August, în acea stațiune balneară.

La 3 oare p. m. studentul I. Georgescu 'și-a desvoltat conferența sa, al cărei subiect a fost „ideal național“.

Conferența s'a ținut în sala casinei și a asistat un public foarte numeros.

Conferențiarul a avut un foarte mare succes și a fost des întrerupt de aplause entusiaste.

După conferență s'a semnat de mai bine 60 persoane, ce se află în Slănic, următoarea telegramă ce a fost adresată venerabilului Dr. Rațiu, președintele comitetului național român de peste munți.

Dlui Dr. Rațiu

Sibiu.

»Cetățenii români din toate unghiurile țerii, aflători în stațiunea balneară Slănic (Moldova), împrespătându-ni-se în inimă miseriile morale și materiale ce îndură frații noștri de peste graniță, Vê roagă sê ne fiți interpret pe lîngă Românii din Ardeal, asigurându-i de cele mai sincere sentimente de compătîmire pentru toate suferințele lor, și de cel mai energic sprijin moral în lupta sfântă contra procesului ilegal de desnaționalizare la care sînteți expuși.

„Luptați—dreptatea nu pere“.

Alte sêlbătècii ungurești.

Chîrceada, 14 August n. 1893.

Onorată Redacțiune!

... E puțină depărtare dela Turda până la satul Chîrceada, e mică însă și deosebirea între năzdrăvăniile sêvirșite de Unguri în noaptea de 13 spre 14 August st. n. în acest sat.

Au dat Ungurii dovezi proaspete despre rodul învățurii de carte la Turda și Oradea-mare; acum sătenii chîrcezeni s'au silit sê mai pună o podoabă la stîlpul culturii șoviniste.

cel plin; și numai preoții și învățătorii cu alți cărturari români fac gură mare, că vouê vê merge rêu? (Strigăte: Nu-i adevêrat, rêu ne merge, mai rêu nu se poate!)

Mê bucur, fraților, că desmintiți această veste rea și bine faceți că aci-'i e locul.

Rêuvoitorii acestia chiar așa au voit sê facă cu noi, cum ai face bună-oară cu un rob, pe care 'l-ai bate legat bot de mâni și de picioare, și vîzînd că de dureri el strigă sê te pui sê-'i înfunzi gura. . . (Strigăte nădușite de lacrimi: Așa-i, nu ne dăm, nu ne lăsăm!)

Și nouê vreau acesti oameni rêi sê ne înfunde gura sê nu ne plîngem de năcazurile și greutățile noastre. (Nu ne lăsăm!)

Așa e, fraților, nu ne lăsăm! adunarea de astăzi o dovedește aceasta. Bunul Dumnezeu ne-a înzestrat cu darul vorbirii și numai moartea — după voea lui Dumnezeu ne și poate închide gura ca sê nu vorbim cu ea, dar' altul nime până vom fi vii. (Nime! nime!)

Nimêrui sê nu-'i pară lucru de mirare a vedê această strînsură a noastră, că lucru firesc este.

Eată ce fură în stare a îndeplini cu o vitejie rară.

Fără sgomot, — se vede de frică ca să nu-și peardă și Românul răbdarea — în *noaptea de 13 spre 14 August st. n.* pe la oarele 10, când muncitorul ostenit doarme somnul cel dintăiu se furișeară câteva vlăstare ale neamului spurcat, până la casa Românului Ioan *Murășanu*, care poate în viață lui n'a auzit de politică, și aici au început a face ei (Ungurii) politică cu săracele ferestri, trăgându-le la răfueală, pentru-ce adăpostesc de vânt pe un biet Român. Din această pricină *dă-i cu petri și ciomege, până-ce nici fandură nu rămase din ele.* Nu li-a fost destul atâta, au mers tiptil ca spărgătorii de casse până la locuința altui biet Român, *Vasile Grecu*, care decum se știe scrie și cetî, dar' și pânea de toate zilele și-o agonisește cu brațul. *Și ac, din cauză că nu e Ungur, făcură sdrob toate ferestruțele cu bolovani și ciomege.*

Eată până unde ajunge vandalismul filor lui Atila. Orbiți de ura de neam nu mai cunosc D-zeu, nu dreptate, ci cu sêlbătăcia moștenită se aruncă asupra tot ce e român: *fie bun, fie rău, numai să-i zică lumea că e Român.*

Și dacă privim cu sânge rece, cu durere trebuie să spunem că însași soartea își bate joc de ei și în urma urmelor trebuie să-i compătimim pe cei batjocoriți. Nu vîd sêrmanii Ungurași că rîde lumea de svîrcolirea lor și ei totuși voesc să înspăimînte pe un popor, care, mulțumită conducătorilor lui, a ajuns să fie conștiu de sine și de viitorul seu. Pe 4 milioane de Români voesc bașibozucii să-i înfricoșeze cu zîngănitul câtorva ferestri.

Au dus și pe *Lucaciu* în temniță! ... ni-au rămas *Rașiu* și ceialalți.

Înainte numai! nepoți vrednici ai Hunilor, căci și steaua voastră grăbește înainte spre apus!! *Viitorul.*

Vînzătorii de țeară.

Afacerea Ungurilor kossuthiști, care au voit să se vînză Francezilor și Muscalilor începe a se incurca și mai rău. *Rimler*, cel care 'i-a' dat pe față, publică anume o scrisoare în „*Pesti Napló*“ dela 18 August, în care scrie :

„*Cu dovezi ce le am la mîna pot arăta, că nu este adevărat ca-și-cînd contele Károlyi Gábor n'ar fi știut despre tocmelile ce au urmat înainte de alegeri cu deosebiții bărbați politici francezi pentru acel scop, ca acestia să pună la dispoziția partidului independenț dist sume însemnate pentru trebuințe în alegeri, în schimbul unor slujbe în dreptate împotriva triplei alianțe.*“

Rimler mai spune, că tîrgueala cu francezul *Pichon de pildă s'a urmat chiar în casa contelui Károlyi Gábor.*

Eată cine vinde țeara: magnații Unguri, și totuși noi sîntem huliți, noi, care am vîrsat atâta sânge pentru Tron și țeară.

Veni-va însé sfînta zi de dreptate.

Cătră plugarii români!

Ni-a dat bunul D-zeu în ziua de astăzi nouă Românilor luminători și povățuitori, care dacă 'i-am asculta și li-am urma sfaturile lor, am ajunge acolo, unde au ajuns Francezii, Germanii și alții cu cultura lor.

Cetiți, iubiți plugari români, „**Foia Poporului**“! și vă veți convinge că luptă pentru voi membrii partidului național, ei sufer pentru voi chiar și aresturi (temnițe) numai ca să vă câștige drepturile voastre ce le-ați pierdut, respective ce vi-le-au răpit potrivnicii neamului nostru, și care în ziua de astăzi se cred a fi cei mai culți și mai puternici în Apusul Europei.

La ei este astăzi cuțitul, la ei este slănina, pot tăia când vor voi, însé din cuțit, noi știm, că se poate face și custură,

cu care se rad opincile; și slănina se rânzește — se găta.

Voi sînteți stăpâni mai vechi pe locurile acestea cu 783 de ani decăt Ungurii, pentru aceea ziceți voi: „*Plugarul este talpa țerii.*“

Multe, multe popoare străine au venit asupra capului nostru, dar' unde sînt? S'au dus, s'au stîns ca fumul, căci: „*apa trece, petrele rămân.*“

Dintre popoarele care au venit cu putere asupra țerii noastre sînt și Ungurii, cu care noi am voi să trăim în pace și în bună înțelegere, dacă fiind ei la stăpînire, ni-ar da și noue drepturi egale (asemenea) cu ale lor, adecă cerem dela ei următoarele :

Să ne lase în folosință limba românească în toate afacerile publice și private, barem aici în Ardeal, unde noi Români sîntem în absolută majoritate.

Să primească și învățați de ai noștri în slujbe de ale statului, fără de a-și renege nația și schimba numele.

Să nu ne pună cu sila limba ungurească în școale, și funcționari de ai lor care nu știu nici o boabă românește, cu toate-că comitatul sau ținutul este curat românesc. Limba ungurească, dacă vom afla că ne este de lipsă vom învăța-o noi și de voe bună.

Să ne ajute și pe noi și așezămintele noastre de cultură din visteria statului, pentru-că, vai, mult contribuim și noi Români la ea! . . .

Dar' ei (Maghiarii) nu voesc acestea să ni-le dee, prin urmare nici noi nu putem trăi în bună înțelegere cu ei. Ba dimpotrivă vreau să ne ungriseze!

Acum, iubit plugar, român! dacă dinșii cu acestea ne închină, noi încă trebuie să le închinăm cu următoarele :

Să ne ținem la limba noastră ca la cea mai mare comoară, căci „*Mult e dulce și frumoasă, limba ce-o vorbim, altă limbă armonioasă ca ea nu găsim.*“

Un om când cade la vre-un rău cheamă pe vecinii săi să se sfătuească cu ei ce o să fie, cum s'o întoarcă spre bine; așa și noi, vîzîndu-ne aspru loviți în drepturile noastre prin plămădirea acestor legi noue de care v'au vorbit frații domni de mai nainte, ne-am scotit să ne adunăm mai mulți laolaltă să ne sfătui ce e de făcut cu primejdia cea nouă ce ne bate în ușe, să ne întrebăm, bune sînt legile aceste noue pentru noi și primile-vom!? (Nu ne trebuie, nu le primim odată cu capul; morți mai bine vrem să fim!)

E bine, fraților, nu le primim! dar' acum altă putere noi n'avem decăt să ne deschidem gurile și să strigăm nesocotiților stăpînitori ai acestei țeri că nu fac bine ce fac. Strigăm totodată și spunem jalbele noastre aici în fața lumii, lumea să ne audă și să judece dreptatea noastră; facem ceea-ce face omul când 'i-se aprinde casa: ajutor! ajutor! cine de unde ne aude!

Și o facem pentru aceea, ca să vadă răuvoitorii națiunii noastre calea lor cea greșită, să vadă calea pe care ei de bună-seamă vor

duce țeara asta nefericită la mare primejdie; o facem ca să vadă ei, că poporul român este treaz (Aplause și strigăte: trezi sîntem!), este deștept și vede toate cursele vîzute și nevîzute ce voesc nesocotiții stăpînitori să 'i-le pună înainte (Așa-i! Le vedem!); și facem această protestare (protestăm, protestăm!), ca să vadă cine nu are ceață pe ochi și să audă cine nu-și infundă urechile la glasul nostru, că noi sîntem un popor care ne legăm viața noastră de dulcea noastră limbă, de legea noastră și de iubita noastră națiune. (Trăescă națiunea românească!) Și prin urmare, cel-ce ne cere limba, legea și națiunea, vieața ni-o cere. (Nu le dăm, nu ne lăsăm; pentru ele dăm viața noastră!) că noi hotărîți sîntem dela mic până la mare a nu ne despărți de aceste tesăure până la moarte. Așa să ne ajute Dumnezeu! (Aprobări sgomotoase.)

Să nu credeți, fraților, că noi Români doară acum întăia-oară sîntem ispitiți de a ne lăpăda simburile inimii noastre: credința, religiunea limba și națiunea! Nu! nici nu

e cea dintăiu ispitire nici va fi cea din urmă. Sângele de Român a fost totdeauna lăcomos străinilor. Din veste și poveste se pomenește că în multe rînduri popoare de neam străin au cerut dela străbunii noștri acuși cu mituire de daruri, acuși cu sila, mai legea, mai limba, mai națiunea. Și de bucurie inima-mi crește când vă vîd, fraților, adunați aci într'un cuget și într'o simțire făcînd azi un lucru ce-l făceau bravii noștri strămoși cu sute de ani înainte. Călcăm pe urmele lor! (Trăescă Români!) Ca de pildă vă pomenesec de un boier român ce s'a numit Constantin Brancoveanu. Pe acesta îl prinseseră odată Turcii și vîzînd că nu primește mituire de daruri îl siliau să se lapede de legea sa zicîndu-i:

„Constantine Brancovene,

„De 'ți-i milă de copii

„Și de vrei viu să mai fii,

„Lasă legea creștinească

„Și te dă 'n legea turcească!“

Și să vedeți cum a răspuns acel necălătit Român, strămoșul nostru:

Să ne ținem portul curat românesc, căci străinii cei mai învățați l-au aflat de cel mai frumos în toată Europa.

Să ne ținem religiunea și obiceiurile străbune.

Să ne ținem în stare bună școalele și obiceiurile.

Să ne îndemnăm a da cât mai mult băieții la școale și măiestrii și mai presus de toate să ne silim a lucra și a câștiga averi, căci: „al cui e pământul, acela este și țeara“, a zis reșosatul metropolit Vancea.

Dacă va ține plugarul român cu trup și cu suflet la toate acestea, care după slabele mele puteri le-am înșirat aici, va fi Român în putere, și Românul în veci nu pere! *Un Buciuman din Bozias.*

Întimpinare.

Șeitin, la 1 Iulie 1893.

La atacul îndreptat în contra mea, față cu purtarea mea în petrecerea aranjată în Șeitin la 10 Iunie a. c., precum și la conținutul articolului birfitor, atât pentru persoana mea, dar' mai ales, că prea onor public cetitor să nu fie sedus, cu toată onoarea cutez a sta cu fruntea deschisă față cu domnul care m'a atacat spunându-i din capul locului, că aceea este o minciună grosolană, că eu să fi demandat „Csárdás“ în locul plăcutului joc „Ardeleana“, — precum și aceea, că oarecineva pe mine să mă fi tras la răspundere atuncea, și după aceea, o declar de infamie.

Mi-ar plăce să-mi arete dl corespondent, da cu acte demne de crezut, că în care comună din lumea întreagă m'a văzut d-lui pe mine neguțătorind cu sdrențe?

Cu toată stima, *Vilmos Berg.*

Onorate Dle Redactor!

În numărul 30 al „**Foii Poporului**“ a apărut sub titlul „*Scrisori*“ o epistolă dată din *Șepreuș* la 30 Maiu

„Facă Dumnezeu ce-o vrea
„Dar' pe toți de mi-ți tăia
„Nu mă las de legea mea“.

(Strigăte: nici noi nu ne lăsăm legea noastră odată cu capul!)

Și nici de groaza morții zeu el nu 'și-a lăpădat legea lui. (Nici noi!) Turcii de ciudă 'i-au omorât toți trei ficiorii în fața tatălui lor Brancoveanul, și văzând că nici așa nu-l pot deslipi pe Constantin Brancoveanul de legea creștinească, 'i-au jupuit pelea de pe trup, așa de viu, și după-ce au umplut-o cu paie earăși 'i-au arătat-o bătându-și joc de dînsul și întrebându-l că mai cunoaște-și pelea lui, la ce el li-a răspuns:

„Turci, Tatari, voi liftă rea
„De-ți mânca și carnea mea
„Nu mă las de legea mea“.

(Poporul năcăjit de lacrimi striga: nici noi nu ne lăsăm!)

Deci, frații mei, dacă străbunii noștri cu atâta sfințenie au ținut la religiunea lor, la legea lor, oare căde-s'ar ca noi urmașii să ne schimonosim ori să ne lăpădam credința și legea în care ne-am trezit? (Nu se cade, nu ne lăsăm până la moarte!)

v., 1893 subscrisă de Ioan Banu și Ioniță Pêrvu, ambii economi.

Subscrisul neg în înțelesul cel mai strins al cuvântului, că fie iertatul tată-meu Ionița ar' fi scris numita epistolă și anume din următoarele motive: a) a avut un stil cu mult mai clar și a știut ortografia Academiei Române; b) că în decurs de 25 de ani cât au corespondat cu el prin sute și sute de epistole și nici în alte acte ori documente nu s'a subscris, nici-odată Ioniță, ci Ioanuța.

Din epistola publicată de O. n. Redactor se vede, că e compusă de altul, și respectivul a abuzat de dreptul personal, când a subscris numele tatălui meu.

Șepreuș, la 9 August 1893.

Mihailu Pêrvu, profesor.

SCRISORI.

Uioara, luna Iulie 1893.

Stimate Domnule Redactor!

Pentru-ca cetitorii să fie în clar cu cele comunicate de unul dintre ocnari în „Foaia Poporului“ Nr. 23, despre ocnarii din Uioara, vă rog să binevoiți a da loc acestor rînduri în prețuita-vă foaie ce redigiați:

De 25 ani năcazurile și asupririle ocnarilor nu au margini, tot înmulțindu-se prin abuzurile domnilor, care pe nedreptul subtrag din puținul salariu pentru lucruri de acele, care nu aduc ocnarilor nici un folos, așa pentru înfrumșetarea numitului „Liget“, unde se află spațiul de joc închis cu glaje, și cine le folosesc mai mult? superiorii; apoi pentru musică, apotecă și altele.

Dar' apoi purtarea cea nedeamnă față de ocnari, așa încât văzându-o ori-ce om cu inimă, cu drept va zice că bieții ocnari nu sînt liberi, ci în adevăr sclavi sau ocnari condamnați. Precum ori-ce suferință trebuie să-și ajungă odată înăea, așa și suferințele ocnarilor trebuia să aibă capăt.

Până în 23 Maiu nime nu a cutezat a-și ridica vocea contra asupritorilor, fiindcă superiorii sînt asupritorii, nu o făceau aceasta, deoarece-ce știau rezultatul, adică lipsirea dela lucru, ba chiar și exilarea din opid. Afară de aceea mai era o cauză pentru care nu îndrăsnia

Drept aveți, frații mei, nu se cade!

„Un munte sub furtună nu scade mușoniu“. De frica viscoalelor nu se tupilesc stejarii. Și nici noi Români, popor de viță mare, peste care au trecut sute și mii de greutăți și năcazuri, azi sub vîntul sorții să n'avem teamă că vom peri, că cu noi este Dumnezeu! (Aplause. Românul nu pere!) Și la voea dușmanilor nu ne vom lăpăda de așezămintele noastre creștinești nici de-ar mai fi ei pe cât sînt! (Aprobări: Nu!)

Gata să stăm cu toții a ne da chiar și viața pentru legea noastră, pentru limba și dulcea noastră națiune românească și nu vom lăsa să se știrbească din ele nici cătu-i negru sub unghie.

Așa să ne ajute Dumnezeu! (Aplause nesfîrșite).

Românul Bortoșiu.

Proverbe.

Legea mai întăiu se calcă din lipsă, ear' a doua-oară din obicei.

nime a-și ridica vocea, anume: Fiindcă dintre ocnari $\frac{1}{3}$ erau Unguri și până acum era o neunire între ei, dar' totuși în fine văzând că neunindu-se nu vor pute ajunge la nimic, au jurat cu toții că vor fi una, mai ales după vorbirea unuia dintre băieși, care-și dădu toată silința spre a-i uni, după-ce le aduse înainte cuvintele marelui poet Alexandri: „Unde-i unul nu-i putere, unde-s doi puterea crește“. Ba explicându-le parabola tatălui cu șapte feciori și mănunchiul de nuiele. Apoi le spuse, că spre a scăpa le trebuie unire. Vreți unire și cu ea scăpare de năcazuri? Vrem, strigară ca la 400 de voci. Dacă vreți unire, scăpare de năcazuri, atunci alegeți 6 persoane, 3 dela o baie, 3 dela ceealaltă, și așa se ducă plângerea noastră mai marilor. Dacă acestia nu ne vor asculta, după-cum s'a mai întemplat cu singuratici, atunci vom merge mai departe. S'au ales 6 persoane, 3 Români și 3 Unguri, care compunându-și plângerea lor în un memorandum, l-au prezentat mai marilor lor din loc, dar' neprimindu-li-se cererea, 4 inși au plecat la Pesta, li-s'au acordat audiență, fiind de față și ministrul Wekerle, inmanuară memorandumul, cerându-și verbal o comisiune; li-s'a trimis subsecretarul Bárdosy Antal, dar' acesta nu s'a interesat de suferințele băieșilor, ci toată afacerea a încredințat-o celui mai urgisit din ocnari, ear' comisarul ducea lume albă, petrecându-și prin Uioara cu unii din vechii sei conșcolari. Luându-se un protocol fals, ceea-ce se vede din rezultatul ce l-a avut, ca adecă comisarul neprezentându-se înaintea ocnarilor ca să-i întrebe despre cauzele neîndestulirii, spre ce a fost trimis, ci numai după-ce rugat de ocnari să vină, a venit, și la dorința ocnarilor, cetindu-li-se protocolul, între strigăte asurzitoare strigară să se rupă acest protocol, căci e fals, să se rupă, ceea-ce s'a și făcut.

DL Bárdosy s'a reintors spre a raporta ministrului despre isprava cea mare ce a făcut. Văzând ocnarii că comisiunea promisă de dl Bárdosy nu mai sosește, au cerut-o telegrafic dela ministru, dar' nesusind 'și-au pierdut paciența și în 1 Iulie o nouă delegație din doi membri, plecă la Pesta, anume Horváth Jani, și Szilágyi Poldi, spre a urgita venirea comisiunii, care să-și iee informațiuni dela ocnari, ear' nu dela domni, care să cerce cauzele neîndestulirii și să 'i-se spună multele răpiri, furturi, înșelăciuni și nedreptăți făcute din partea superiorilor, prin care s'au făcut pagube enorme atât ocnarilor, cât și statului. Ear'

Cel-ce face legile, nu se leagă pe sine cu ele, ci pe supușii sei.

*

Bine știe rădăcina ce baiu are trupina — dar' n'are ce face.

*

Nici țita norocului nu dă lapte totdeauna.

*

Cel-ce pune în curățenie murdăria, mai întăiu caută să se murdărească și el.

*

Omul viclean nu face ceea-ce zice, căci alta-i la inimă și alta pe limbă — dar' cu atât lumea îl cunoaște mai bine.

*

Pasărea de casă, numai pe când se gată grăunțele mănâncă și gărgărițele.

*

Nasul urzicat se cunoaște din depărtare.

*

Și negura albă întunecă soarele.

*

Cel-ce bine se îngrijește, în urmă nu se tânguește.

*

comisiunea va fi rugată că cei vinovați nu numai să fie pedepsiți, dar' să și fie scoși din Uioara.

Înainte ocnari, credința în Dzeu, iubirea de adevăr și unirea între voi să vă conducă pe calea apucată, căci dreptatea va învinge. Unire se poartă de la voi acum mai mult ca ori-și-când.

Înainte dar' pe calea apucată, Dzeu vă ajute!

Un binevoitor.

Bonțida (comit. Solnoc-Dobâca),
în luna lui Iunie 1893.

Ori-ce 'mi-s'ar zice, dar' eu sunt de părere, că e adevărată zicala, că *»preot harnic, comună harnică, și preot slab, comună slabă«*, și eată pentru-ce:

Comuna noastră Bonțida, din protopopiatul Dejului, în fruntea căreia stă neobositul protopresbiter *Teodor Herman*, după trecerea la cele vecinice a fostului nostru preot gr-or. a întru fericire pomenitului *Ioan Vesan*, a ajuns în administrarea harnicului preot *Simeon Ciuca*, care înțelegând, că parochia noastră de clasa a III-a nu se va pute întregi după vrednicie, până nu vom fi în stare să urcăm într'un fel oare-care venitele fiitorului nostru preot barem la 400 fl., recerți de regulamentul pentru parochii. Spre acest sfârșit aflând de la fruntașii noștri, că *Maria Garda n. Vesan* și *Teofil Vesan*, erezi ai fericitului preot, ar vinde șura și grajdul de pe grădina parochială, a adus acest lucru la hotărîrea noastră a comitetului parochial din 3 Faur 1891 și a sinodului din 15 Faur aceluiași an. Noi înțelegând, că bun lucru ni-se face, ne-am învoit și am intrat în tîrg cu numiții și ne-am ajuns și cu prețul de 100 fl., pe care însă de unde să-l știm plăti, că să știi, Cinstite Dle Redactor, că fond de bani noi nu prea aveam. Părintele Ciuca însă ne-a știut scoate și din această încurcătură, căci să vedeți D-voastră, ni-a zis, să facem o mică repartitie (arunc) pe credincioșii noștri și anumit 60 cr. pentru familie, ear' pentru văduvi și văduve câte 30 cr. Zis și făcut, că lucru acesta n'a îngreuiat pe nime, căci, vezi Doamne, ar fi slab Românul care să nu poată da pentru bunăstarea preotului seu, care e cinstea satului 60 cr. ori 30. Am făcut apoi și lista de repartitie, din care au eșit nu 100 fl., ci 120 fl. 60 cr., din care cu 100 fl., după alegerea și venirea (31 Martie 1891) în mijlocul nostru

a de toți lăudatului paroch *Gavril Hango*, la 7 Iulie 1891 am plătit amintitilor prețul acelor supraedificate cu 100 fl.

Pe timpul când trăia încă părintele nostru *Ioan*, la 23 Februarie 1890 s'a cumpărat un ornat bisericesc dela *Simeon Maschler* din Tarnow (Galiția) pentru prețul de 80 fl. și ca să între bani earăși dela poporeni, s'au făcut o colectă pe parochieni de 80 fl. 37 cr., din care până la fericita întregire a parochiei noastre cu părintele *Gavriil*, s'au încassat 30 fl. 11 cr. și restul de 50 fl. 26 cr. s'au încassat prin stăruința acestuia în anul 1891 și cu banii, scoși de la noi fără a simți greutatea, s'au plătit hainele și acum ne e haznă la toți, când părintele nostru slujește în ele.

Eu așa cred, că primarul nostru *Iacob Blaja*, care a dăruit 4 fl., *Vasile Stem* 3 fl., *Gavriil Garda*, învățătorul 2 fl. 50 cr., economul *Gavriil Blaga* 2 fl. 20 cr., apoi economii *Simeon Mircean*, *Ioan Șuteu*, *Teodor Căprariu*, *Toma Lanciu*, *Stan Irina n. Șuteu* cu câte 2 fl. și alții mulți cu câte 1 fl. 50 cr., cu 1 fl., cu 50 cr. și mai puțin, nu se vor supăra pe mine, dacă Te rog, cinstite dle redactor, să le tipărești numele în foaia noastră, ca să fie de lauda și pilda tuturor Românilor, care se în-deletnicesc a cetii această prea umilită scrisoare. Și pentru-că faci aceasta îți și mulțumesc înainte.

Acuma să Vă mai spun un lucru de laudă pentru cinstitul nostru părinte *Gavriil*.

Părintele nostru *Gavriil* adecă voind să-și facă numele nemuritor în fața urmașilor sei ne-a îndemnat să facem earăși după putință și fără a simți greutatea, un grănar, adecă un magazin de bucate și ne-a rugat, ca fiecare din rodul dat de bunul Dumnezeu, să de sfinte maicei bisericii cât voește. Earăși zis și făcut, căci am dat fiecare din bunăvoe și cu dragoste, avînd și mulțumirea sufletească a fi făcut un lucru bine plăcut lui Dumnezeu și oamenilor, care cât am putut, unii câte o merță, ear' alții câte 10 cupe cucuruz sfîrmit, așa că în anul Domnului 1891 s'au adunat cu totul 81 merțe cucuruz, a cărui preț e cam 81 fl. Fondul de bucate l-au făcut, ca din venitul lui să se acopere trebuințele școlare și bisericești din comuna noastră Bonțida.

Aceste lucruri întemplate în anul 1891 așa cred sînt de ajuns pentru adevărarea zicalei *»preot harnic, comună harnică.«* Harnicul nostru preot a mai făcut și de atunci încoace lucruri bune, dar' despre acestea las să Vă

scrie alți parochieni de ai Sfinției Sale, eu de încheiere mai adaug numai, că am nădejde, că prin hărnicia părintelui nostru va da D-zeu, de ne vom repara padimentul sfântului locaș, precum și acoperișul casei parochiale, care sînt cam slabe, apoi vom face ceva și pentru zidirea unei școale cum se cuvine, ca să poată zice apoi și alții despre noi, că se vede, că harnica comună Bonțida a fost vrednică de harnicul preot *Hango*.

Un membru din comitetul bisericesc.

CRONICĂ.

Adunarea despărțământului Albeii-Iulia (XII.) al „Asociațiunii transilvane“.

Despre decursul acestei adunări ni-se scrie din Alba-Iulia cu data de 1/13 August următoarele: Adunarea despărțământului XII. al „Asociațiunii transilvane“ ce s'a ținut aici a fost măreață. A fost cercetată de inteligență multă, meseriași și de multă lume de popor din loc și jur. Dorul de asociare și setea de știință — mulțumită oboselii unor bărbați învățați pentru înaintarea neamului românesc — se vede, — spre cea mai mare a noastră mîngăiere, a străbătut până la masele poporului. *Di N. Ivan*, adm. protopopesc prin o vorbire acomodată țelului deschide adunarea. Se încassează de la membrii cei vechi și noi taxe anuale în total 177 fl. 20 cr. Se constituie comitetul executiv. Președinte se alege *Di Simeon Micu*, protopop gr.-cat. Alegerea locului pentru viitoarea adunare se lasă la direcțiunea comitetului despărțământului. După-ce președintele în vorbirea sa de închidere dorește acestui despărțământ un spor rodnic și bogat ce se poate întrupa în lucrare cu inima făcută, urmată de ideea unei strînse bune înțelegeri și unei nobile îndemnări ce are să întrunească în viitor frate cu frate. *Di Nicolau Ivan* dă cetire disertațiunii sale „despre înrîurirea școalei la poporul românesc“, care fiind bine întocmită a fost ascultată cu mult interes. În mijlocul unor lungi aplause adunarea s'a închis. După adunare a urmat banchet. Aici s'a început șirurile de toast. S'a toastat pentru adunarea de astăzi, pentru „Asociațiunea transilvană“. Pentru partidul național și bărbații românismului. Pentru apostolul și martirul nostru național *Dr. V. Lucaciu* și pentru alții. Între toate s'a cântat cu sfîntă înfocare „Deșteaptă-te Române“ și

Omul cel mai fericit e care nu iubește aur și argint.

*

Câte fapte se fac la întunec, timpul pe toate le descopere la lumină.

*

Nici o boală fără durere, nici un chin fără suspin, nici un baiu fără vaiu — nu este.

*

Nu da opinca pe cisma ruptă.

*

Când plutește pe tîm rățoiul, atunci nu ocăcăie broscoiul. *Constantin Glurgescu.*

Marișca.

Marișca lui *Georgieș* cu poale din *Medieș*, cu iia din brîu în sus, dela *Sibiiu* a adus, cu crătință 'n două ită, cumpărată din *Boiță*, și cu șurțul de anglați, cumpărat dela *Galați*, cisme roșii potcovite, din *Ungaria* venite, cu clichină de mătășă, dela *Țeara-Românească*, și

pieptar cu flori domnești, cumpărat din *București*, cu brîu de pîr de cămilă, cumpărat dela *Brăilă*, și mărgelile de granat, cumpărate din *Bănat*, și cu salbe ferecate, tot taleri de cei cu toarte, cercei cu-o sută de lei, sună urechile în ei, dar' învăltoarea îi tocmai din *Anglia*, cu tot lucrul împodobită, de gândiai că-i zugrăvită.

Marișca ca o nevastă vrînd rostul să 'și-l pornească, cănepă 'și-o cumpărat și-a plătit de-a tors'o 'n sat, și puse răsboiu 'n casă, la fereastă după masă, și oglinda în fereastă, și glaja cu vin pe masă. Și când cu brăgtele da, în oglindă se uita, cu vin roșu închina, cum cerceii răsuna, mărgelile bat în salbă, de gândiai că bat în bandă, și țese pe zi și noapte, mai bine de 2 șchioape.

Că mai mult ar fi țesut, de oglindă n'a putut, că atîta o 'mpedeca, cât păharul închina. Când sosi primăvara, și ea pânza o găta, de să vezi pânza țesută, de gândiai că-i îngrădită, dar' Marișca n'are vină, că ea-i o nevastă bună, da e vina din răsboiu, de-i pânza tot lăturoiu, și e vina din socală, de

s'a făcut pânza rară, și e vina și din ită, de-i pânza toată crinchiță, și e vina și din spată de-i pânza toată spartă, și e vina și din iepe, de e pânza toată țepe, și e vina din zăvor, de-i tocmai ca și un țol.

Marișca ca o nevastă, vrînd pânza să o nălbească, și în apă a băgat și a întins o pe un gard, dar' câinii s'au spăriat și apucă fuga din sat.

Strigă *Georgiaș* săracu, năcăjit tocmai ca dracu.

Marișco, sufletul meu, să-ți ajute Dumnezeu, ian trimite slujnica, ca să adune pânza, să-o adune cât de iute, că doară fmi vin căni iute, că de-a mai sta mult pe gard, nu rămâne-un căne în sat. Și de-a mai fugi trei zile, cine întoarnă atîta căne. Fugă mama dracului, după câinii satului, fug par'că toți au turbat, de o frică mare în sat, că unde-o ved așa rară, es și fug pe câmp afară, că așa șede pe gard, par'că-i dracu 'mpelițat. Vin vitele, prin curte fug, răgnind pe întrecute răgnesc, toate prin grajd așa sberă, par'că ved pe gard o feară. Nu vezi și găinile, că-au umplut

alte cântări naționale. În sfârșit în mijlocul unei mulțumiri s'a depărtat fiecare cu sufletul mângăiat și răcorit, și cu dorul de a se vedea cât de des la astfel de prilejuri. De ce cerul ca dușmănia, pisma și răutatea se peară dintre noi, și locul acestora se-l ocupe căldura, dragostea de frate, și focul viu al iubirii de lege, limbă și națiune. Atunci vom sta în fața vrășmașului nebiruiți.

Alegere de notar. Vă rog în prețuita „Foia Poporului” a comunica alegerea de subnotar, care s'a ținut în 19 I. c. în Băcia, (comit. Hunedoara), pretura Deva. Totodată a comunica că dintre mulți competenți cu calificățiune și cu diplomă de notar dintre aceia sub presidiu protopretorului Barcsay Béla fiind pus în candidație și un Român, dl Ioan Vassiu, cancelist comitatens, alegătorii în partea cea mai mare Români, cu aclamațiune l-au ales pe acesta. Alegătorii Români din notariatul care consistă: din comunele: Băcia, Tâmpa, Simeria, Petreni, și Tatia și astă-dată au arătat, că sunt la înălțimea chemării lor. Alesul subnotar e dator acum la rîndul seu a dovedi că merită iubirea și încrederea de care l-au făcut părtaş alegătorii Români. E mai presus de orice îndoeală, că dacă dînsul se va nisui a împlini cu scumpătate această datorință, atunci nobilul simț al iubirii de neam, s'ar desvolta în măsură din ce în ce tot mai mare, spre bucuria fiecărui Român adevărat, și spre lauda și folosul nostru al tuturor. De Dumnezeu să fie așa!

Petrecheri. Primum următoarele: Înviare la concertul împreună cu teatru ce-l va arăta tinerimea română din Cielova-montană, cu ocaziunea chramului bisericii, 15/27 August a. c. 1893, sub conducerea domnului învățător Vasilie Jianu, în localitățile ospetării dela „Ocnarul român”. Program. Concertul: 1. „Cor și cavatină din Lucia”, cor bărbătesc. 2. „Floricea”, cor bărbătesc de Vachman. 3. „Dor de mare”, solo pentru bariton, musică de C. Porumbescu, cântată de dl Mihai Jumanca. 4. „Stăncuța”, cor mixt de G. Musicescu. Teatrul: 1. „Herșcu Boccegiul”, canționetă de V. Alexandri, predată de dl Aurel Giuca, teolog absolut. 2. „Arvinte și Pepelea”, vodevil într'un act, de V. Alexandri. Persoanele: Arvinte dl V. Jianu; Pepelea dl M. Jumanca; Mandica d-na Ioana Brata. Prețul intrării de persoane: Loc de șezut 40 cr., loc de stat 25 cr. Venitul e destinat pentru reînnoirea sfintei biserici din loc. Începutul la 8 oare seara. Comitetul arangiator.

Un răspuns. Primum următoarele: În nrul. 30 din 25 Iulie a. c. al meritătei D-voastre foi „Un Român” în Cronică sub titlul „Un preot nedemn” și-a realizat mîncărimea de a

grădinile, cotorozesc pe 'ntrecute, par'că ved uliu în curte, da nu vezi și rațele, sub toate cotețele, care cum ved pânza strigă, toate răcăie și tipă; zeu și eu de nu aș ști, din curtea mea aș fugi; întinde-o 'n grădină pe iarbă, că doară se face albă. Da de este de v'o treabă, să nu fie lucru de geaba. Întinde-o pe jos prin casă, dela ușe pân' la masă, să nu întinăm podinele, când ne vin vecinele.

Comunicată de *Maria lui Vasilie Moga* din Apoldul-mare.

Cărți noue.

Librăria *Ciureu din Brașov* a scos o carte, numită „**Elemente din biblie și din istoria bisericească**” pentru școalele populare române, de Iosif Aron, învățător.

Prețul cărții e **30 cr.**

scrie și dînsul prin gazete și aceasta a făcut-o prin negrirea persoanei mele, acuzându-mă, că aș fi cerut ajutor dela stat și că prin urmare mă lapd de dulcele meu neam. La această acuză, vrednică numai de autorul ei, cu concesiunea onor. redacțiunii îmi iau voe a aduce la cunoștință publică, că da în adevăr eu am cerut ajutor, *nu însă dela stat* (și prin urmare ungueresc), *ci din fondul religionar*, din care au cerut, cer și se bucură de ajutor nu numai eu, ci sute și sute de preoți și protopopi români, despre al căror simț de naționalitate nime nu se îndoește, ba din contră ale căror fapte naționale sînt recomandate de modele și despre care fond în cartea noastră pastorală „Îndreptar practic pentru păstorii sufletești, Gherla 1883” la pag. 655 între altele se zice: „Din acel fond avem drept a cere ajutor, deoarece-acele s'a făcut din ofertele episcopilor noștri de Oradea-mare și Muncaci, din fundațiunile împărătești, din secularisări de averi ale mănăstirilor românești etc. etc.”. Afară de acestea rugarea mea, ca și a altor preoți, a fost înaintată prin vicariat și ordinar și nu cuprinde nici barem un cuvânt, care ar pute îndreptăți acuză miserabilă. Ce se ține de simțemintele mele naționale, despre acestea pot servi cu dovezi ori-și-când dela comitetul nostru național cercual, care vor pune capăt mîncărimei de publicist a acuzatorului mincinos. În urmă în parochia mea e adevăr, că dl preot antecesor și-a câștigat o avere frumoasă, dar' aceasta o știu toți că nu e meritul parochiei, care după conscripția de venite făcută prin ordinariat la 1890 aduce la an numai 86 (optzeci-și-șese) fl. v. a. venit. În urmă recomand dlui „Un Român”, că mai bine să i-se umplă inima de amărăciune la privirea atâtor acuze răutăcioase ale sale, decât la privirea faptelor bune ale altora.

Sân-Iosif (Poiana), 14 August st. n. 1893.

Stefan Buzilă, preot.

Loc deschis. *)

Înștiințare

părinților, care doresc a-și aduce pruncii la gimnasiul superior gr-cat. de Beiuș.

Lipsele mari ale timpului referitor la susținerea institutului nostru de învățământ azi nu se mai pot acoperi nici prin enormele sacrificii aduse până aci; drept ce Preaven. consistor al diecesei gr-cat. de Oradea-mare s'a văzut necesitat a ridica didactul începînd cu anul școl. 1893/4 dela 12 fl. la 18 fl., care sumă este de a se solvi în 2 rate: în 1 Septembrie la înmatriculare 9 fl. și la 1 Ianuarie alți 9 fl. Tot la înmatriculare trebuie a solvi: a) taxa de înscriere 2 fl.; b) taxa pentru desen 50 cr.; c) taxa pentru biblioteca tinerimii 50 cr. și d) pentru reportul gimnasiului 60 cr.

Diracțiunea.

*) Pentru cele cuprinse în rubrică aceasta redacția nu primește răspunderea.

Tîrgurile din săptămîna viitoare după căl. vechiu.

Duminică, 15 August: Viștea-de-jos, Frata, Hațeg, Kerell-Szt-Pál, Simbor, Iliade-Murș, Teiuș.

Luni, 16 August: Cămpeni.

Miercuri, 18 August: Miheș, Bistrița.

Joi, 19 August: Alțina.

Vineri, 20 August: Racoșul-de-jos, Cheța, Porumbacul-de-sus, Zlatna, Cluj.

Sâmbătă, 21 August: Brad, Sân-Benedic

Calendarul săptămîinii.

Zilele	Calendarul vechiu		Căli. nou		Soarele	
	Dum. a 12-a d. Ros., gl. 3, sft. 1.				res.	ap.
Dum.	15 (†) Ad N. d. Dzen	27 Ios. Calas	5	5	6	56
Luni	16 S. Muc. Diomid	28 Augustin	5	7	6	54
Marti	17 Muc. Miron	29 Tăi. c. Ioan	5	9	6	52
Merc.	18 Mei Flor. și Laur.	30 Roza fec.	5	10	6	50
Joi	19 Muc. Andreu Str.	31 Rainund	5	12	6	48
Vineri	20 Pror. Samuil	1 Sept. Egid.	5	13	6	45
Sâmb.	21 Apost. Taden	2 Absolon	5	15	6	43

Redactor responsabil: **Ioan Russu Șirianul.**

Icre, Pești de mare, Conserve de Pești

Cipar în gelée prima, tare extra	butoiaș fl. 4.— v. a.	1/2 butoiu fl. 2.35 v. a.
„ „ „ tare	„ „ 3.75 „ „	„ „ 2.20 „ „
„ „ „ mijloc tare	„ „ 3.50 „ „	„ „ 2.10 „ „
Cipar (-Roll) în gelée (fără case) cam 25 porțiuni	butoiaș	4.50 „ „
Scumbrie în gelée (numai părți de mijloc)	„ „	2.50 „ „
Scumbrie „Bismarck” (fără oase) în sos picant	„ „	2.10 „ „
Scumbrie ff pentru fript, cel mai bun pește de Marea-Ostică	„ „	2.10 „ „
Rollmops (tot un soi de scumbrie), cam 40—45 într'un	„ „	2.10 „ „
Scumbrie grasă ff, marinată cu ceapă și cu sos de mustar	„ „	2.10 „ „
Scumbrie-Matșes englezești, prima, 30—40 bucăți	„ „	2.10 „ „
Scumbrie burduf, blandeze, cam 30—35 bucăți	„ „	2.10 „ „
Scumbrie de delicatese în cel mai fin sos englezesc de mustar, 120—140 bucăți	„ „	2.10 „ „
Sardine rusești de coroană, în sos picant	„ „	1.75 „ „
Anchovis din Christiania, cu zarzavaturi de Nord adevărate	„ „	2.75 „ „
Scottine (scumbrii mic de delicatese), 80—100 bucăți	„ „	2.75 „ „
Mreană-cipar (friptă în sos), se ține foarte bine	„ „	3.50 „ „
Sardine în ulei, cele mai bune în coli postal cu 9 mari, sau 16 mici cutii	„ „	4.50 „ „
Silds pentru pofta de mîncare, fără oase	butoiaș	4.50 „ „
Sardele de Brabant din 1890, calit. cea mai bună	„ „	6.20 „ „
Neunaugen din Elbing, se ține foarte bine	„ „	4.40 „ „
Țir (Sprotten) de Kiel, lada cu 160—200 buc. fl. 1.20 2 lăzi = 1 coli postal	„ „	1.75 „ „
Iringă afumată (Bückling) de Kiel, 40—45 în lădiță	„ „	1.50 „ „
Scumbrie cu Salm, mare, grasă, afumată, (se ține foarte bine) în lădiță	„ „	2.25 „ „
Cipar afumat („Spickaal”), prima calitate în lădiță	„ „	7.50 „ „
Salm, afumat, „Scheibenlachs” (ceva nou), în 4 cutii cu 15—20 bucăți; la cumpărare de 4 cutii	„ „	4.25 „ „
Icre din Ural, sure, boabe mari, foarte dulci 1 chilo	„ „	3.75 „ „
„ „ „ boabe mijlocii 1 chilo	„ „	3.25 „ „
„ „ „ Alasca (nou de tot), gustul celui de Astrachan 1 chilo	„ „	3.75 „ „
Pești de mare proaspeți, Morun de mare, Batoc, Cabliau, o lădiță	„ „	2.— „ „

Se trimite franco la ori-ce postă din Austro-Ungaria, nevămuit, cu rambursă.

Philip Richard Peters în Altona (Holstein).

ECONOMUL

redactat de D. COMȘA.

Curs de viierit.

IV.

Prăsirea vițelor.

Vițele se înmulțesc mai ales prin butași și sade. Prăsirea din *sămânță* este anevoioasă și puțin îndatinată. Chiar și supuse la o cultură îngrijită, vițele din sămânțe au nevoie de mai mulți ani spre a se desvolta îndeplin și dau naștere la soiuri adese cu totul osebite, în parte netrebnice.

Sadele se pregătesc din mlădițele de un an, numite coarde. În alegerea coardelor de prăsilă se fim cu deosebită băgare de seamă. Coardele să fie puternice, sănătoase, îndeplin dezvoltate, nu prea groase nici prea subțiri și având noduri multe și mari. Ca fiind nepotrivite se pot socoti coardele slăbuțe, îmbolnăvite, vătămăte, crescute la umbră sau luate din tulpini bătrâne, puțin mănoase și de soi prost. Coardele foarte măduvoase sau mai bătrâne de un an se prind anevoie și adese trec în putrezire. O cerință neapărată este să însemnăm în ajunul culesului tulpinile destinate pentru coardele de prăsilă, dacă este să nu orbecăm în alegerea soiurilor dorite. Coardele se taie dimpreună cu nodul ce se află în nemijlocită apropiere a lemnului de doi ani. Acest nod se vindecă ușor și produce rădăcini numeroase. Virful coardei se înlătură ca mai puțin dezvoltat. Sadele se pregătesc tăind coarda în mai multe bucăți, în lungime de 30—40 cm. și având fiecare 3—4 muguri. Tăietura deasupra se face costiș, la oare-care depărtare de ochiu, ear' tăietura din jos trebuie făcută în nemijlocită apropiere a unui nod sau retezând până și o parte a nodului. Cuțitul, de care ne servim, să fie cât se poate mai ager.

Sadele înaintază mai cu seamă într'un pământ cam năsipos, gras și bine regulat. Ele se îngroapă până oblu cu fața pământului greblat, în șanțulețe largi și adânci sau și găuri făcute cu hârlețul. Înfingerea silnică prin apăsare cu mâna este oprită. Săditul urmează a se face prin Martie sau Aprilie, în șiruri oable, la o depărtare de 10 cm. Depărtarea între șiruri poate fi de 40—50 cm. Peste vară sadele se curăță de burueni, se sapă și se udă de câte-ori cere trebuința. În contra frigului se aplică un așternut de frunziș sau pământ. Prin ciontarea tinerelor mlădițe, de 2—3 ori în tot atâtea primăveri, tulpina se întărește și formează cu vreme un butucel, în care se grămădesc materiile nutritoare de cu toamnă. După-ce s'au înrădăcinat bine, sadele se scot cu deosebită cruțare și se pun unde au să rămână pentru totdeauna. Prăsirea

înșasi se face în grădină și se reînnoește când și când.

Sub numirea de *butași* (jancuri, homlitași) înțelegem coardele ce se cultivă împreună bu tulpina-mamă. Ele se îngroapă în pământ până lungă virfurile retezate în dosul unui mugur. În curs de un an până doi, butașii capătă rădăcini destule spre a-i pute desbina de tulpina lor cu ajutorul unui cuțit. Butașii n'ar trebui prăsiți decât cel mult în scopul de a înlocui știrbăturile în viie prin mijlocirea vițelor învecinate. Afară de slăbirea acestora, butășitul mai are și neajunsul, că nu îngăduie viierului alegerea liberă între soiurile de prăsilă.

V.

Săditul vițelor.

Săditul în viie urmează după-ce sadele sau butașii au ajuns vârsta de 2—3 ani. Vițele de sădit se pregătesc așa, că retezăm rădăcinile vătămăte, sau prea lungi cum și mlădițele, lăsând 2 muguri puternici cel mult. Vițele mai bătrâne de 3 ani se prind cu anevoie. Pământul ar trebui rigolat de cu toamnă. Gropile, în care sădim, să fie largi și adânci, încât rădăcinile să se poată resfira în poziția lor firească. Țărina mai măruntă se așează printre rădăcini cu degetele resfirate, apăsând bărbătește și turnând după aceea apă în șiroaie. În sfârșit se astupă groapa cu restul țărinei, care să împedecă coajirea și creparea pământului. Mugurii amintiți să se vină oblu cu fața pământului.

Cu totul greșit este săditul în găurile strimte ce s'ar face cu sădătorul (țărșul), fiindcă rădăcinile se îndreaptă în sus și n'au cum se resfira printre păreții și așa tescuiți ai găurilor. Cu atât mai priincios este săditul în șanțuri oable și largi.

Vițele se sădesc primăvara de timpuriu, rare-ori toamna. Știrbăturile se vor înlocui prin vițe anume păstrate spre acest scop. Înlocuirea poate ave loc chiar și prin Maiu sau Iunie. Vițele trebuie sădite în șiruri oable, trase dela Mează-zi spre Mează-noapte, una ca razele soarelui și aerul să poată răsbate pretutindenea, alta spre a înlesni cultura și umbletul. Nimic mai neplăcut ochilor decât o viie, în care vițele sunt împrăștiat cruciș și curmeziș fără nici o rîndueală. Depărtarea între șiruri atîrnă parte dela felul și înclinarea terenului, parte și mai ales dela soiul vițelor și cultura, la care se supun. Vițele legate de sîrme (droturi) sau de pari înalți, au trebuință de 1½—2 metri; pentru vițele ce s'ar cultiva aproape de pământ este de ajuns 1 m.

VI.

Croirea și tăiatul vițelor.

Scopul retezării vițelor este a grămădi sucul nutritor în ciompurile (cotoarele) și puținele ochiuri rămase, care având astfel hrană din greu, dau naștere la mlădițe puternice și roade mănoase. De

cumva am lăsa să crească toate ochiurile lucru firesc, sucul nutritor se împrăștie din seamă afară și astfel numeroasele odrasle rămân slăbuțe, neavând indestulă hrană. Căci precum celelalte plante așa și vița nu are decât o cătățime mărginită de hrană, spre a se susține pe sine și a produce în același timp lemn și frunze, flori și struguri.

Vițele se vor reteza cu atât mai tare, cu cât sunt mai slăbuțe; din contră, ele se vor reteza cu atât mai puțin cu cât sunt mai puternice. Ca slăbuțe sunt a se privi vițele înzestrate cu mlădițe subțirele și scurte. Soiurile cu struguri mici și coarde groase ar trebui lăsate încâtva mai lungi ca de obicei. Coardele se vor reteza cu vre-o 5 cm. mai sus de mugurul ce are să rămână deasupra. Neasemenat mai spornice decât cosorul de grădină sunt foarfecile de viie.

Potrivit cu lungimea, la care se retează, coardele retezate se împart în: *cepuri* cu numai 2—4 muguri și *arcuri*, care rămân înzestrate cu 8—15 muguri și care adese se leagă în formă de *cercuri*; coardele mai scurte decât arcurile se numesc *semi-arcuri*. Înadins ne-am ferit de numirile locale, care și așa nu sunt cunoscute decât pe alocurea și care ușor s'ar pute lua în alt înțeles.

Vițele se croesc în foarte multe chipuri. Am merge prea departe voind și numai să atingem în treacăt numeroasele purcederi (metode) mult-puțin osebite. Ne vom mărgini deci la o expunere în puține cuvinte. Din punctul de vedere al croirii, vițele s'ar pute împărți în două grupe mari, deosebind astfel vițe oloage și vițe mult-puțin înalte.

După-cum și numirea lor arată, vițele oloage se cultivă aproape de pământ. Crengile și ramurile sunt înlocuite prin butucel, un fel de trunchiu gros și de regulă scurt. Deși crescute din butucel adese îmbătrânit, cepurile înaintază repede și produc roade ca-și-când ar isvorî din mlădițele de doi ani. Croirea butuceilor începe prin al doilea an, retezând coardele sadelor sau butașilor în câte un singur mugur. Această lucrare se reînnoește în cei doi ani următori. Într'aceea se înlătură mlădițele mai slăbuțe (vlăstările) care cum se ivește, lăsând în jurul butucelului numai 4—5 coarde puternice, care și ele se retează până la câte 2—3 muguri. Din vițele astfel croite se dezvoltă odrasle, care ajutate prin multul suc și căldura din apropierea pământului, produc struguri cam puțini, dar' foarte dulci și frumoși. Mlădițele de prisos se vor rări și scurta adese-ori peste vară, dacă este să nu copleșească strugurii în umbra deasă ce răspândesc.

Vițele oloage, adecă cu butuci și cepuri scurte, se potrivesc cu deosebire având de a face cu un pământ sărac și mlădițe puțin umbroase.

După un metod mult mai răspândit și foarte practic, trunchiul se prelungește în câte 2—4 crengi scurte, înzestrate cu cepuri, arcuri sau cercuri și semi-arcuri. La croirea treptată a crengilor, viierii se servesc de sade sau butași în vîrstă de doi ani. Crengile perite sau netrebnice se înlocuiesc prin altele tinere, înadins croite spre acest scop.

Vițele cultivate în formă de crengi dau roade mănoase și se recomandă mai ales pentru pămînturi grase și soiuri cu o creștere îmbelșugată. O altă însușire bună este, că încep să rodească mai de timpuriu. Sub cuvînt de a sporî roadele, viierii noștri, care și ei cultivă vițe cren-goase și înalte, fac mai multe greșeli, dintre care cea mai păgubitoare este, că lasă crengi prea multe și prea lungi și mai ales, că răresc și scurtează coardele neasămănat mai puțin decum s'ar conveni. Urmarea firească este, că sucul nutritor se împrăstie în prea multe locuri și astfel strugurii și odraslele lemnoase îmbrăncesc în mare parte, neavînd cu ce se hrăni. Sfatul nostru ar fi deci: crengi mai scurte și mai puține și îndeosebi coarde mult mai scurte și mai puține!

La vițele menite pentru ziduri înalte, păreți, foișoare (filigorii), arbori și a. m. d., croirea se mărginește la câte un singur trunchiu puternic și drept, al cărui vîrf tinerel se retează an de an în câte 5—6 muguri, până la înălțimea trebuitoare.

Într'aceea se croiesc 2—3 părechi de crengi laterale, de asemenea arcuri și cepuri, care trebuie firește reînnoite la timpul seu.

Ar fi de dorit să se introducă asemenea vițe pe lângă școalele și casele țeranilor noștri, în toate comunele, unde clima este cât decît priincioasă. Supuse la îngrijirile cuvenite, ele rodesc cu îmbelșugare; numeroasele lor frunze și mlădițe împodobesc și apără școalele și casele de soare, servind totodată de un adăpost plăcut și răcoritor în oarele de repaus.

Petrânjei sămănați prin August.

Cine sămăneă petrinjeii (petrinjeii) ca de obicei, în primăvară, trebuie să rămână în așteptarea recoltei până toamna, când abia se poate desface de ei. Așa d. p. aici în Sibîiu se îmbie toamna cu abia 4—5 fl. hectolitra, tocmai fiindcă piața geme așa zicînd sub povara sacilor și grămezilor de petrinjei. Peste vară însă am văzut și vedem cumpărându-se hectolitra cu câte 15—25 și chiar 30 fl. Și pentru-ce tocmai așa de scump. — Una, fiindcă păstrarea până în toiu verii este foarte anevoioasă, alta fiindcă se alege cine să priceapă măiestria de a prîpi sămănatul și recolta cu lunile de zile. Se naște deci întrebarea: când și cum au fost prăsite rădăcinile proaspete și frumoase de petrinjei ce le întâlnim

prin orașele noastre, cu începerea din Iulie?

Eată cum:

Fasolea ologă, mazărea, călărelele timpurii și multe alte legumi se culeg din vreme, așa că prin Iulie se poate deșerta pămîntul, unde se cultivase. Pe seama petrinjeilor se va da înaltăetate pămîntului, care fusese îngrașat anul trecut sau se îngrașe cu mult gunoiu putred sau compost și care acum prin August se curăță de buruieni și se sapă cu hârlețul (arșeul, hârșeul) cât mai adînc, apoi se greblează cu îngrijire, se împarte în straturi (răzoare) de câte 120 centim. lățime și se sămăneă cu petrinjei întocmai ca și când ne-am afla în primăvară. În adevăr, singura deosebire este, că în loc de a sămăna primăvara, sămănam acum în August. Nu trece mult și petrinjeii încolțesc și răsar. Cândșicînd se udă cu străcurătoarea și se curăță de numeroasele urzici moarte și alte buruieni stufoase, care 'i-ar pute copleși. Buruienile mai mici însă se lasă înadins neplivite, ca avînd să apere tinerele plante în contra gerului. Drept scut măestrit poate servi un *subțire* așternut de frunze uscate, puzdării de cânepă, pleavă, tufe sau cetină de brad și c. l., care se presară în ajunul iernii. Decît un așternut gros, care se atragă șoarecii și să cășuneze trecerea petrinjeilor în mucezure, mai bine nimica. În iernile domoale așternutul este de prisos. Așadar' una din două: sau că așternem puținel sau nimica. Adevărat, că gerul despoale petrinjeii de frunze și nimicește pe cei mai slăbuți așa că în primăvară straturile par a fi opărite cu leșie, însă cât ce frigul a încetat, petrinjeii rămăși încep să odrăsiească și straturile înverzesc vîzînd cu ochii.

A desgoli petrinjeii în dricul brumii este a-'i expune la nimicire de cu primăvară. Drept aceea, așternutul se va înălătura și buruienile rămase se vor smulge în ajunul căldurilor.

În cursul verii, pămîntul se curăță adese-ori de buruieni, se scormonește cu o săpăligă (sapă mică) sau cu un cuțit lătăreț, și cerînd trebuința, se udă pe recoare cu apă stătută.

Sămănați fiind prin August sau ceva mai tîrziu și apoi supuși la îngrijirile de mai sus, petrinjeii apucă de se îngroașe cu începerea din Iulie viitor.

Eată în câteva cuvinte măiestria de a produce rădăcini de petrinjei neasămănat mai în grabă ca de obicei. Cine dintre țeranii noștri vrea să scoată din petrinjei bani din greu, n'are decît să porcească întocmai.

Ce să se facă cu merele necoapte.

Cine nu poate folosi merele care cad ca nutreț pentru porci, acela să facă must din ele. Aceasta se face astfel: Dela

începutul lui August să se adune merele căzute, să se șteargă, să se scoată cocianul și simburii din ele și apoi să se taie în felii foarte subțiri, necurățite de coaje, acestea să se pună apoi într'un vas de pămînt și să se toarne atîta apă rece peste ele încît să fie acoperite. Când se toarnă apa, feliile se ridică; pentru-ca să le așezi ear' bine, pune peste ele un blid de lemn sau de pămînt îngreuiat cu o peatră. Oala se lasă apoi să steie în starea aceasta 36—48 de ciasuri la un loc răcoros (dar' nu într'o pivniță înfundată), și apoi se varsă apa prin o pânzătură într'o oală de fert. La 500 gr. de astfel de must se adaugă 125 grami zahăr și se ferbe timp de 10 minute. După-ce s'a răcit mustul, îl torni în sticle afumate cu salitru, acestea apoi le astupi bine, le petceluești și le păstrezi în pivniță. Când se bagă de seamă că mustul dă în fert sau aruncă dopurile, atunci se adaugă ear' puțin zahăr și se ferbe încă odată. Aceasta se face pentru aceea, că mustul a avut prea multă acreală. Acest must dă o zamă foarte bună și peste vară o beutură răcoritoare. Supa se face bătînd câteva ouă în ea sau amestecându-se cu făină de cartofi (picioici, crumpene).

Muratul crastaveților.

Muratul sau înăcritul crastaveților (castraveților) se face în deosebite chipuri, potrivit cu obiceiul locului și gustul oamenilor.

Purcederea următoare este datorită unei econoame, care în ale bucătăriei se pricepe de minune.

La muratul în pripă, crastaveții se spală frumos, se retează la amîndouă capetele și fiind mai mari, se crestează de-a lungul până aproape de capete, înlesnind astfel străbateră murăturii. După aceea se așează într'un vas de lut (pămînt) sau de sticlă printre mărar, cimbru și foi de vișin. De-asupra se pune o bucată de pîne prăjită, 2—3 scîndurele și o peatră curată. În sfîrșit se toarnă apă caldă, în care s'a fost topit sare nu prea multă.

Ținînd vasul în preajma soarelui sau aerea la căldură, crastaveții astfel gătiți se înăcresc în curs de câteva zile.

Ei trebuie mâncați până a nu se fi înmuiat prea tare.

Pentru de a întîrzia înăcirea și cu ea înmuiarea, n'avem decît să-i așezăm întregi cum sînt în apă sărată rece și să ținem vasul undeva la recoare, d. p. în pivniță.

În scopul ținerii peste iarnă se alege crastaveți tinerei, obli și cât mai sănătoși, se spală în apă cu îngrijire, nu cumva să se vatem, apoi se așează rînduri-rînduri într'un vas lătăreț printre multă sare măcinată.

În ziua următoare, ei se scot din zama de sare și se așează la iernat în borcane de sticlă printre molotru (finchin), ardeiu verde și frunze de vișin sau și printre mărar, cimbru, anison, morcovi, cepe și c. l. Drept povară servește o peatră lătăreață, firește netedă, cât mai virtuoasă și spălată frumos.

În urmă se toarnă oțet obicnuit până oblu cu gura borcanului, care se leagă cu hârtie de pergament și se ierneză în pivniță sau airea la recoare.

După 3—4 săptămâni, oțetul secat trebuie înlocuit, nu cumva crastaveții mai de-asupra să rămână desgoliți.

Urmând astfel, crastaveții se pot păstra cu înlesnire până în ajunul recoltei viitoare, așadar' un an de zile și mai bine.

Frasinul.

Frasinul este cunoscutul arbore (pom) care se află în Europa aproape pretutindenea. El nu formează nicăiri păduri întregi, dar' adesea întâlhim frasini singuratici sau în grupe lungă drumuri și prin grădini, în pădurile de pe șes și une-ori sus la munte. Lemnul de frasin este foarte căutat și se poate vinde cu preț ori și unde. Întăietate se dă mai ales lemnului înzestrat cu vine frumoase, datorit unor frasini bătrâni, care în timpul mai nou s'au pustiit mai de tot. Frasinii se desvoaltă repede și coroanele (crengile) lor uriașe și regulate alcătuiesc o adevărată podoabă. De aceea se cultivă bucurosi pe la orașe. Ei se încuibă bucurosi printre fagi și se împacă cu ori-ce tărâm priincios fagului și stejarului (gorunului). Din lemnul alb, vênjos (teios) și trainic de frasin se pregătesc scule și întocmiri fel și fel: oiște (hoiște, rude, proțopuri) de car, spițe de roate, cercuri, lopeți de năi, sănii, troci, mobile de casă și c. l. Coaja servește la argăsit și frunzele alcătuiesc un nutreț prețios.

Ridicarea vitelor, care nu se pot scula.

În scopul de a ridica caii, boii sau alte vite mari, care fie din slăbiciune, fie din altă pricină, nu s'ar fi putând scula ele de ele, ne putem ajuta cu o scară nu prea lungă, care se vîră pe sub vită așa ca să ajungă cu o schioapă mai jos decum se vin picioarele întinse. După aceea se leagă vita de scară cu ajutorul alor două funii, una trecând peste coaste și alta peste flămênzare, încât povara să se vină tocmai între funii. Acum se întind picioarele vitei și ridicăm cu îngrijire de capătul mai larg al scării. Pentru de a ridica o vită ori-cât de grea sînt de ajuns doi oameni și chiar unul singur. În lipsa de scară ne putem ajuta

cu loitre dela car sau și cu doi lăstari (pari), firește nu tocmai scurți.

Să bem apă în timpul mîncării?

Mulți oameni au năravul că tocmai la mîncare beau apă din greu, de obicei rece sau foarte rece. Hotărît însă, că apa rece îngreiază mistuirea și răcește stomacul (rînza) prea tare și dintr'odată. Scăzând căldura stomacului sub 37° C., mistuirea este anevoioasă și chiar cu neputință. Prin aceea, că bem apă foarte rece la mîncare, nervii se ologesc și cășunează strînsuri, ear' lucrarea stomacului se potignește prin trecerea grabnică dela căldură la răceală. Dacă se bea earăși în cătățimi mai mari, apa strică așa, că subțiază peste măsură sucul stomacului în paguba mistuirii bucatelor. Drept-aceea, pe timpul mîncării să nu se bea decăt puțin câte puțin și apa să fie stîmpărată. Și mai potrivit este să bem apa trebuitoare cu cel puțin ¼ de oră înainte sau după mîncare. Aceeași se poate zice despre bere, care și ea strică. beură fiind în timpul mîncării.

Alungarea cioarelor din sîmînăturile proaspete.

Cioarele, ceucele și corbii stîrpesc mulțime de șoareci și alte animale stricacioase, strică însă prin aceea, că îndoapă grăunțele sîmînate și smulg tinerile plante cu rădăcini cu tot. Cel mai nimerit scut este să ucidem câteva din ele și să le așezăm pe sîmînătură cu aripile destinse. La început, cioarele se reped asupra tufelor învecinate și lărmiuesc din răspuțeri, apoi pleacă aiurea și nu se mai întorc înapoi.

Contra furnicilor.

Despre stîrpirea și alungarea furnicilor am vorbit altă-dată. Rămâne să înșirăm acum alte mijloace, între care se numără aluatul acru sau și drojdiile în amestec cu miere, sirup sau zăhar topit. Dulceața astfel gătită, care se dă în tipsii, otrăvește furnicile în cel mai scurt timp. Un alt mijloc de stîrpire este să stropim furnicării cu „benzină“ ori cu petrolu sau să-i presărăm cu „naftalin“ în amestec cu tot atîta „pulbere de insecte“. Al treilea mijloc este să aducem furnici de pădure care, slobozite fiind în locuința cu pricină, în curînd se fac nevězute cu furnicile îndatinate cu tot, pe care le sfîrtică.

Întrebuințarea fînului mucegăit.

Fînul încâtva mucegăit (muced, dospit), care vitele nu-l rod bucurosi, se poate îmbunătăți așa, că se taie mărunt, se stropește cu apă de țărițe sau fînă și apoi se tescuește bine într'o puțină

sau ladă de scânduri, rămînînd astfel vre-o 30 de oare. Tocmai fiindcă se inferbîntă și trece din nou în dospire, capătă un miros și gust, care priește vitelor.

Câteva povețe pentru cărauși.

1. Încarcă povara mai ales înspre osia dinainte a carului;
2. Prinde caii de funii (opritori) cât se va pute mai scurte;
3. Folosește la roate butuci scurți pentru de-a împuțina frecarea de osii;
4. Unge osiile cât mai adese-ori.

Păstrarea fainii.

Precum grăunțele de păstrat așa și făina trebuie pusă cândșicînd în atingere nemijlocită cu aer proaspăt. A doua cerință este să o păstrăm la un loc îndeplin uscat și ferit de șoareci și alte neajunsuri. Făina ținută în coșuri sau alte vase de lemn ar trebui scormonită la câte două luni, ear' cea îndesuită în saci la câte 4 săptămâni; altcum se bulgărește, căpătînd grunjuri cum și un miros greu.

Funii trainice.

Se țin funiile (fringhiile) vre-o 4 — 5 zile în apă moale, în care se disolvase (topise) peatră vênătă. La o litră de apă se vin 20 grame de peatră vênătă. După -ce funiile s'au scos și sbicit la căldură, ele se înmoaie din nou în 100 grame săpun la 1 litră de apă. Funiiile astfel tractate rămân scutite de umezeală și de șoareci. Singura scădere este că otrăvite cum sînt prin peatra vênătă, ele nu se pot întrebuința la fîntâni (puțuri).

Știri economice.

Expoziție de vite în Cluj. Reuniunea agricolă ardelenescă ung. din Cluj va aranja în zilele de 31 August, 1, 2 și 3 Septembrie a. c. o expoziție de vite de prăsilă împreună cu țîrg de cai. Se vor expune următoarele soiuri de vite: cai, bovine de rasă ungurească și străină, bivoli, oi, rîmători și galițe. Pentru această expoziție sînt destinate o mulțime de premii. Pentru înlesnirea înștiințării, comitetul arangiator pune la dispoziție exponenților coale de înștiințare. Sorocul înștiințării e 15 August n. Totodată exponenții vor primi din partea aceluiași comitet certificate pentru dobîndirea înlesnirilor de transport pe calea ferată. La înștiințări trebuie alăturată taxa pentru loc (pentru armăsari și iepe cu mânzi 6 fl., pentru un cal sau taur 3 fl., pentru o grupă de rîmători 2 fl., pentru galițe și rîmători grași 50 de cap), mai departe 40 cr. de fiecare îngrijitor de vite și 16 cr. pentruocol.

Valuta austro-ungară. Starca monetară în monarchia noastră devine din ce în ce mai îngrijitoare. Agiul aurului crește mereu și a trecut deja cu mai mult de prețul cuvenit.

Secerișul și starea sămănăturilor în țeara noastră. După știrile sosite la ministerul de agricultură, starea recoltei și a sămănăturilor în țeara noastră se înfățișează astfel:

În cele două săptămâni din urmă timpul a fost nepriincios, ploios și împreunat cu furtuni, din care pricină bucatele și mai ales căratul a fost împedecat mult. În mai multe părți ale țării au fost vijelii, ploi mari și grindină (peatră), care au pricinuit pagube însemnate, astfel că bucatele secerate au pierdut mult din culoare și pe aici pe colea au început să încolțească în clăi. Pentru bucate vremea a fost așadar împreunată cu pagube, mai ales pentru orz și ovės. Grâul și sęcara au mai scăzut în calitate, dimpotrivă pentru plantele de săpat, livezi și otāvuri ploile cele dese au fost priincioase.

Pământul sămănat cu grâu e socotit cu 5,255.030 jugere catastrale, recolta de jugerul catastral e prețuită la 6 $\frac{1}{2}$ măji metrice față cu 38.65 milioane măji metrice în anul trecut. Grăunțele grâului în estan sunt grele și pline și numai acestei împrejurări e a se mulțumi, că recolta de grâu în estan se apropie de cea din anul 1892. Secerișul s'a terminat peste tot locul, afară de părțile mai muntoase; căratul, treeratul sunt însă în toiul lor. Tërîmul înzestrat cu sęcară face cam 1,738.142 jugere catastrale. Recolta totală e socotită la 9,428.318 măji metrice față cu 13.38 milioane în anul trecut. Cu orz au fost sămănate 1,755.760 jugere catastrale, care au dat cu totul 11,350.130 măji metrice față cu 11.62 milioane în anul trecut. Cu ovės an fost sămănate 1,620.150 jugere catastrale. Recolta totală a ovėsului e socotită cu 9,585.103 măji metrice față cu 98 milioane în anul trecut. Mătaiul (meiul) și hrîșca stau binișor, ba pe alocurea sunt frumoase. Cucuruzul s'a îndreptat în multe părți, prin multe locuri însă e slab. Păstăioasele și legumile peste tot stau bine. Cânepa și inul dau o recoltă mulțumitoare. Napii de nutreț promit o recoltă mijlocie. Napii de zahar o recoltă mijlocie și mijlocie bună. În cartofi peronospora a cășunat stricăciuni pe alocurea, dar' cu toate acestea e nădejde de o recoltă bună. Luțerna și trifoiul au dat binișor, măsărîchea deasemeni. Fên a fost peste tot puțin și slab. Otava promite mai mult. Pășunile sunt bune. Recolta de poame, mai ales de mere, pere și prune va fi îmbelșugată.

La școala agricolă din Mediaș se încep prelegerile în 1 Septembrie nou a. e. Se primesc tineri sănătoși în vîrsta de 15 ani cel puțin, absolvenți de școala poporală cum și aceia, care au studiat gimnasia sau la vre-o școală reală. Înzestrarea școlarilor cu mîncare, locuință și c. l. cade în sarcina părinților sau tutorilor. „Universitatea săsească“ de aici a încuviințat pentru anul școlar viitor 3 stipendii de câte 120 fl. pe seama școlarilor săraci și sîrguitori din așa numitul „fond regesc“.

Sporirea vitelor de „Pinzgau“ în Ardeal. Comitetul central al „Reuniunii agricole săsești din Ardeal“ a luat laudabila hotărîre de a mijloci cumpărarea și aducerea din Tirol a mai multor vite de prăsilă de soiul „Pinzgau“, trebuința unui nou import fiind adînc simțită. Pentru de a întîmpina speșele cumpărării și de transport, institutul de credit fonciar de aici a încuviințat 400 fl. și ministerul ung. de agricultură a făgăduit un ajutor de 500 fl. Membrii Reuniunii amintite vor fi

invitați să trimită anumite sume de bani și să arete, ce fel de vite doresc a cumpăra. Dacă institutele românești de credit și economii ar încuviința și ele ajutoare, nu ne îndoim „Reuniunea agricolă română“ de aici bucuros ar lua asuprași sarcina de a urma întocmai, pe seama și în interesul economilor români din Ardeal și Ungaria.

Producțiunea șampaniei în Franția. Între cetitorii noștri nu se vor fi aflând tocmăi mulți, care au apucat să bea șampanie, de sigur însă că toți au auzit vorbindu-se de acest vin măestrit. În treacăt fie zis, șampania este un fel de vin spumegos, dulce și foarte scump. Patria șampaniei este Franția, care produce an de an aproape $\frac{1}{2}$ milion de hectolitri în preț de 100—110 milioane de franci = (lei). În anul trecut s'au vîndut în Franția 4,558.881 de sticle și 19,685.115 sticle s'au trimis în străinătate. Restul s'a beut când cu producerea și mulțime de sticle se sparg în pivnițe cu prilejul ferberii (fermentațiunii) atît de șgomotoase. Cea mai mare parte a șampaniei se bea în Anglia, Statele-Unite din America-de-Nord, America-de-Sud, Franția, Germania, Austro-Ungaria, Svedia-Norvegia, Belgia. Vițele, din care se pregătește șampania, cresc cu deosebire în pămînturi foarte bogate în cretă și var.

Calea ferată Turnu-roșu-Rîmnic. Foile din România vestesc: Studiile liniei ferate Rîmnice-Velcei—Căneni, care corîspunde la Turnu-roșu cu liniile ardelenesti, vor fi isprăvite în acest an. Linia va ave o lungime de 92 kilometri.

Nouele monete. Monetăria din Viena lucrează neîncetat la baterea nouelor monede. În anul de față va trebui să se bată în total pentru 156 milioane coroane în aur, 50 milioane coroane în argint, 12 milioane în nikel și 800.000 coroane în bronz. În primul semestru din acest an s'au bătut 4 milioane piese de 20 coroane în aur, 16,600.000 piese de 1 coroană în argint, 20,000.000 piese de 20 bani în argint, 10 milioane piese de 10 bani de nikel și 34,000.000 piese de 2 bani de aramă

Știre postală. Oficiile postale ungare au fost îndrumate să nu mai primească nici un pachet adresat în Grecia. Aceasta din pricină, că Grecia a oprit importul de pachete postale din Ungaria.

Fabrică ungurească de ceruze. Camera de comerț și industrie din Brașov vestește, că sub firma „Prima fabrică ungară de ceruze Wutzet et Comp.“ s'a înființat în Budapesta, cu subvențiune din partea guvernului, o mare fabrică de ceruze.

Expoziție universală în Londra. Deunăzi s'a ținut în Londra, capitala Angliei, o adunare, care s'a ocupat cu proiectul unei expoziții universale, ce se va aranja în 1895 acolo. Între cei care au vorbit pentru aranjarea expoziției au fost mai mulți deputați dietali.

Maimuțe sălbaticе în Europa. Singurul ținut, unde se află în Europa maimuțe sălbaticе, este stîanca uriașe dela Gibraltar în Spania-de-mează-zi. După știrile din urmă, stîanca amintită adăpostește în timpul de față 38 de maimuțe. În lipsa totală de apă, ele sînt nevoite a-și stîmpăra setea cu rouă și cu fructe. Aceste maimuțe sînt ocrotite cu deosebită îngrijire.

Producțiunea argintului în 1892 s'a ridicat la 4 milioane 750.000 chilo; care se împart astfel: Statele-Unite 1,804.000 chilo; Mexicul 420.000; alte state din centrul Americii 41.000; America-de-Sud 1,024.000 chilo, din care Brasilia a dat 372.000, Australia 418.000, Europa a dat 430.000.

Bărbat uriaș și femeie bārboasă. După-cum cetim într'o gazetă din București, la Riga, oraș mare în Rusia, s'ar fi aflând acum două ființe omenești unice în felul lor. Vorba este de un bărbat, cu numele Pysinsky, a cărui înălțime este de 3 $\frac{1}{2}$ metri. El s'a născut în Polonia la anul 1868, e bine făcut, foarte isteț și vorbește mai multe limbi. Acest uriaș în curînd va face încunjurul lumii împreună cu o femeie, Maria Nekrassova, în vîrstă de 35 ani, care are o barbă neagră foarte deasă, de o lungime neasemuită. Mustățile acestei femei ar fi ajuns lungimea de $\frac{1}{2}$ m. Ea e măritată de 11 ani și barba a început să-i crească după-ce născuse pe al doilea băiat.

Ploaie de pești. Revista germană, „Das Wetter“ istorisește, că mai zilele trecute s'a lăsat peste ținutul Paderborn o vijelie foarte puternică, în urma căreia urmă o ploaie în care s'a observat, că odată cu picăturile de apă ce cădeau din nori, era mare cantitate de pești de apă dulce, vii, sănătoși și așa de buni, încât locuitorii i-au adunat, i-au fript și mîncat. Unii din acei pești au fost trimiși la Berlin și așezați în muzeu.

Mai mulți învățați au studiat această minune și au ajuns la credință că ploaia aceasta se explică prin faptul, că apele vreunui rîu din vecinătatea ținutului Paderborn au fost luate de un vârtej și înălțate la câteva sute de metri, apoi încetînd vârtejul apele au căzut împreună cu peștii pe pămînt.

Cînd moare cineva se zice în Franția: Ce vîrstă avea? — În Germania: De ce boală a murit? — În Anglia: Laudă Domnului, că a scăpat! — În Italia: Bietul de el! — În Rusia: Ferice de el! De lucru a scăpat! — În Olanda: Ce avere a lăsat? — În America: Fost-a asigurat? — La Români: Dumnezeu să-l ierte!

Din traista cu povețele.

Întrebarea 38. Soru-mea are o copilă mărișoară, care a căpătat la o mână nu mai puțin de 5 negei mici și mari. Nu cumva mi-ați pute împărtăși în scris sau și în „Foia Poporului“ un leac potrivit, prin care se pot stîrpi negeii atît de supărăcioși?

G. D., preot

Răspuns. Un mijloc potrivit, așa ni-s'a spus, este ungerea de repetite-ori cu laptele amar ce se scurge frîngînd cotoarele găunoase de pădădie. De unde nu, cearcă cu un amestec din 1 parte „acid de salicil“, 8 părți „calodiu“ și 8 părți „acid de lapte“. Ori-ce spițerie (apotecă) pregătește acest leac, care trebuie uns pe negei de câte 2—3 ori pe zi. După un timp nu tocmăi lung, negeii se cojesc și se pot înlătura cu totul.

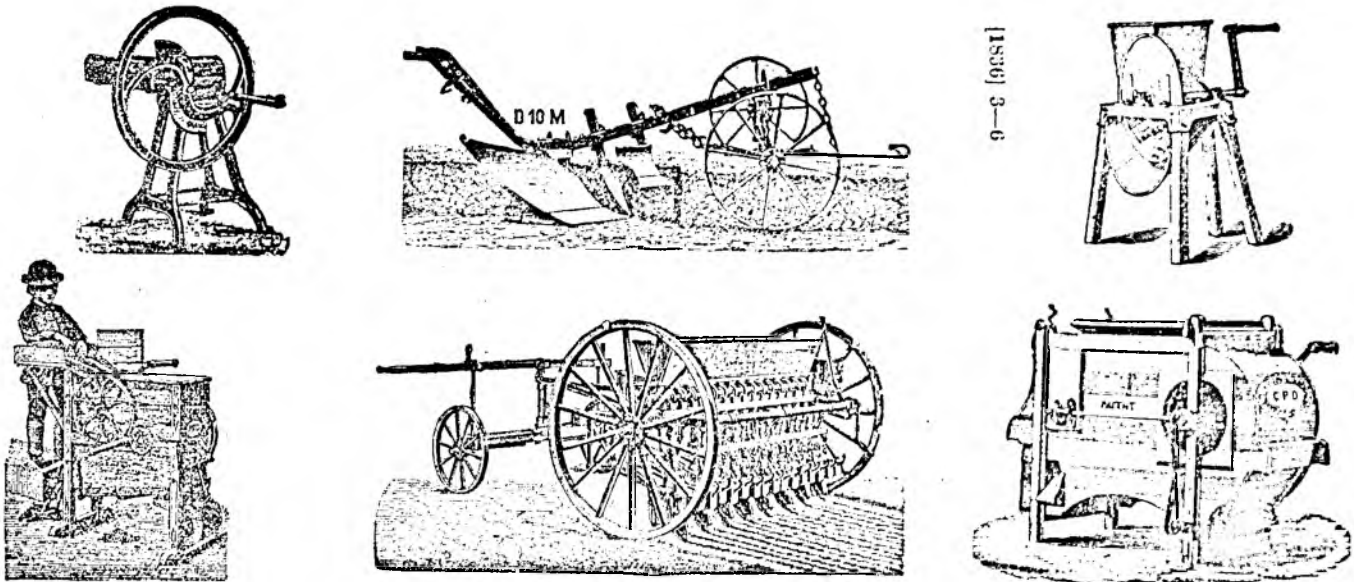
Posta redacției.

Dlul P. T. în Sorostin. Neavînd înșine cunoștință mai de aproape, adresează-te la „direcțiunea școlii de agricultură și silvicultură în Herestrău“ lîngă București cu rugarea să-ți împărtășească condițiile de primire. Ca pregătire se cer, așa credem, patru clase gimnasiale sau reale.

Dlul P. Cîmpean, paroch în Torușdia. Te rugăm să fi în așteptare până după reîntoarcerea dlui redactor D. Comșa, care locuiește în feriile de vară sus la munte, unde comunicația este foarte anevoioasă.

Sibiu, Piața-mică. **CAROL F. JICKELI.** Sibiu, Piața-mică.
 Representanța și depou al produselor firmei Clayton & Shuttleworth.

Prețuri-courant se trimit la cerere.

Prețuri-courant se trimit la cerere.

Se acordă plăți în rate dovedindu-se vrednicia de credit. — Rog a scrie românește.

2 medalii de aur 13 medalii de argint		9 diplome de onoare și de recunoștință
Fluidul de restituțiune al lui KWIZDA. Apă de spălat pentru cai. Prețul unui flacon 1 fl. 40 cr.		
De 30 de ani se folosește în grajduri princiare de curte, în grajduri mai mari militare și civile pentru întărire înainte și intrămare după strapațe mari, la scrintituri, înțepenirea nervilor etc., face capabil calul pentru prestațiuni extraordinare în trenagiu.		
Se poate căpeta în farmacii și băcării. Se se aibă în vedere marca de fabrică de mai sus și să se ceară expres		
Fluidul de restituțiune al lui KWIZDA.		
DEPOSITUL PRINCIPAL: 1/c FRANCISC I. KWIZDA, [1009] 12—15 furnisor de curte ces. și reg. austriac și reg. român, farmacist cercual în Korneuburg I. Viena.		

FRANCISC I. KWIZDA, furnisor de curte ces. și reg. austriac și reg. român, farmacist cercual în Korneuburg.	Fluidul de podagră al lui Kwizda.	
	De mai mulți ani ca leac de casă recunoscut ca demolitor în dureri de podagră, reumă și dureri.	
	Fluidul de podagră al lui Kwizda	Prețul
	se capătă în toate farmaciile. III/aa [1009] 12—15	1/1 flacon 1 fl.
	Binevoii a avè în vedere marca de fabrică și a cere expres	1/2 flacon 60 cr.
Fluidul de podagră al lui Kwizda.		

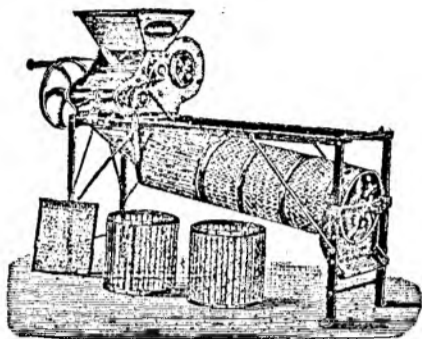
	Fabricat în țeară!		
	Ces. și reg. privil.		
	Prima fabrică de casse ardelenescă.		
	Existând de 12 ani, premiata cu mai multe distincțiuni a lui		
	A. Géza Öszy,		
Quergasse Nr. 39, SIBIU, Hechtgasse Nr. 40. recomandă			
Cassele și casetele sale de fier pentru păstrat bani, cărți și documente			
sigure contra focului și spargerii			
de construcție proprie a ei și putend fi deschise numai de cumpărătorul însuși. Diferite forme și mărimi, cu prețuri mai ieftine, decât asemenea produse din alte fabrici.			
CASSELE			[1316] 21—
sunt expuse vederii cercetătorilor în localul fabricii.			
Prețuri curente ilustrate se trimit la cerere gratis și franco.			

CAROL F. JICKELI

PIAȚA-MICĂ. SIBIIU. PIAȚA-MICĂ.

Recomandă

fabricatele de mai jos executate solid și durabil.

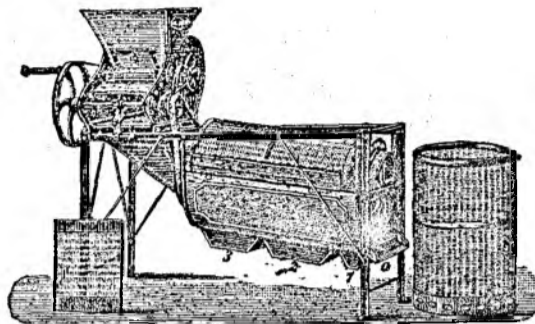

Trior de soiul A.

Întocmit pentru sêcară și grâu sau pentru orz și ovês.

	Marca	Prestează pe oară în chil. circa	Prețul în florini val. aust. pentru	
			Sêcară și grâu	Orz și ovês
Fără ventilațiune .	I.	175	95.—	100.—
Cu ventilațiune .	I.	175	105.—	110.—
Fără ventilațiune .	II.	300	125.—	132.—
Cu ventilațiune .	II.	300	140.—	147.—
Fără ventilațiune .	III.	450	155.—	169.—
Cu ventilațiune .	III.	450	175.—	189.—

Accesorii: 3 ciure cilindrice, 2 senturătoare.

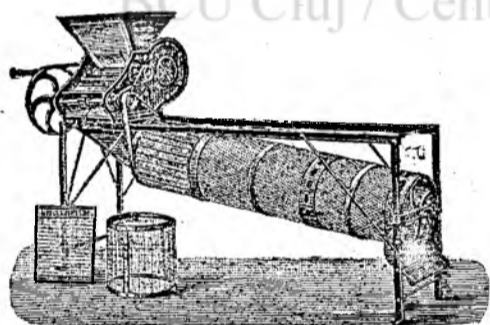
Trior și mașină de sortat de soiul B.

Întocmite pentru sêcară și grâu sau pentru orz și ovês.

Acest trior dă la 1 grăunțele cele mai bune, la nr. 2 și 3 grăunțele slabe, la 0 neghină.

	Marca	Prestează pe oară în chil. circa	Prețul în florini val. aust. pentru	
			Sêcară și grâu	Orz și ovês
Fără ventilațiune .	I.	175	120.—	125.—
Cu ventilațiune .	I.	175	130.—	135.—
Fără ventilațiune .	II.	300	160.—	170.—
Cu ventilațiune .	II.	300	175.—	185.—
Fără ventilațiune .	III.	450	205.—	215.—
Cu ventilațiune .	III.	450	225.—	235.—

Accesorii: 2 ciure de sortat. 2 senturătoare.

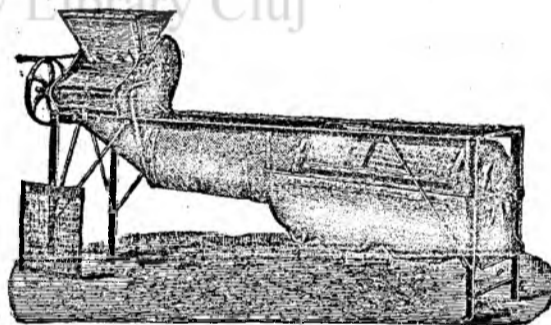
Trior și mașină de ales de soiul C.

Această mașină e destinată pentru aceea, ca să aleagă unele dintr'alte adunăturile de bucate și totodată să le curețe de neghină. Acesta e întocmit ca să aleagă, sau:

Ovêsul din grâu, orzul din grâu, sau ovêsul din orz. Aceste triore prestează cu circa 50 de procente mai puțin ca triorele ordinare de soiul A., pentru-că are să efectuească donê lucruri deodată.

	Marca	Prestează pe oară în chilo circa	Prețul în florini val. austr.
Fără ventilațiune	Ia	65	85.—
Cu ventilațiune	Ia	65	95.—
Fără ventilațiune	I.	95	110.—
Cu ventilațiune	I.	95	120.—
Fără ventilațiune	II.	165	145.—
Cu ventilațiune	II.	165	160.—
Fără ventilațiune	III.	250	180.—
Cu ventilațiune	III.	250	200.—
Fără ventilațiune	IV.	350	305.—
Cu ventilațiune	IV.	350	330.—
Fără ventilațiune	V.	450	380.—
Cu ventilațiune	V.	450	410.—
Fără ventilațiune	VI.	550	490.—
Cu ventilațiune	VI.	550	525.—

Accesorii: 2 ciure cilindrice, 2 senturătoare.

Trior-universal și mașină de ales de soiul D.

Acest trior intrunește toate avantajile pe care peste tot le poate ave un trior. Acesta alege bucatele mestecate unele dintr'alttele, le curăță de toată neghină și le sortează totodată în trei soiuri. Triorul acesta e întocmit sau ca să aleagă ovêsul din grâu, în diverse calități și să aleagă neghină, sau apoi ca să îndeplinească aceeași funcțiune la amestecături de ovês și orz.

	Marca	Prestează pe oară în chilo. circa	Prețul în florini val. austr.
Cu ventilațiune	Ia	80	120.—
Cu ventilațiune	I.	125	150.—
Cu ventilațiune	II.	200	205.—
Cu ventilațiune	III.	300	260.—
Cu ventilațiune	IV.	450	465.—
Cu ventilațiune	V.	600	590.—
Cu ventilațiune	VI.	750	705.—
Cu ventilațiune	V ₂	1200	1180.—
Cu ventilațiune	VI ₂	1500	1410.—

Accesorii: 2 alegători, 2 senturătoare.

Prețurile fixate se înțeleg dela sine inclusiv ambalagiul franco al fiecărei stațiuni de cale ferată.

În schimbul adevăririi capacității de credit se acoardă și plătiri în rate cu computare de 6% interese. Oferte despre tot soiul de mașini se dau la cerere în fiecare săptămână.

[1816] 3-5